

KOUVOLA



ARVIOINTIKERTOMUS 2009



KOUVOLAN KAUPUNGIN
TARKASTUSLAUTAKUNTA

5.5.2010

KOUVOLAN KAUPUNGIN TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2009

SISÄLLYSLUETTELO

1.	TARKASTUSLAUTAKUNTA	1
1.1	Tarkastuslautakunnan tehtävät ja kokoonpano	1
1.2	Esteellisyydet	1
1.3	Tarkastuslautakunnan toiminta	2
1.4	Ulkoinen ja sisäinen tarkastusyksikkö	3
2.	PUHEENJOHTAJAN KATSAUS	4
3.	ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2008	5
4.	TALOUS JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	5
5.	HALLINNON JA PALVELUJEN JÄRJESTÄMISSOPIMUS JA SEN TOTEUTUMINEN	8
5.1	Elinvoiman turvaaminen	8
5.2	Väestön elinehtojen ja palvelujen turvaaminen	9
5.3	Elinkeinorakenteen monipuolistaminen	9
5.4	Kuntatalouden tasapainottaminen	10
5.5	Hallinnon rakenteiden kehittäminen	11
5.6	Demokraattisen päätöksenteon vahvistaminen	11
6.	VUODEN 2009 TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	12
6.1	Konsernihallinto	12
6.2	Elinkeinoitoimi	20
6.3	Sivistys	23
6.4	Perusturva	30
6.5	Tekninen ja ympäristö	35
7.	YMPÄRISTÖTILINPÄÄTÖS	40
8.	KAUPUNGIN OSAKEYHTIÖT JA LIIKELAITOKSET	41
9.	MUUT HAVAINNOT KAUPUNGIN HALLINNOSTA	41
10.	YHTEENVETO	42
11.	ALLEKIRJOITUKSET	43



Tarkastuslautakunta 2009 - 2012

Eturivi vasemmalta: jäsen Reino Konka, puheenjohtaja Jyrki Hyttinen ja varapuheenjohtaja Ensio Töttö
Takarivi: jäsenet Teija Honni, Sirpa Puujalka, Päivi Keppo, Tuula Puolakka, Jari Lindström ja Antti Mäkelä

Kansikuva: Kouvolan kaupunki/kuva-albumi

Valokuva: Tea Salonsaari-Eloranta

Paino: Kouvolan kaupunki/tulostuspalvelu

1. TARKASTUSLAUTAKUNTA

1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät ja kokoonpano

Uuden Kouvolan kaupunginvaltuusto on valinnut, 15.12.2008 § 33, tarkastuslautakunnan omaa toimikauttaan vastaaville vuosille 2009 – 2012. KuntaL:n 71 §:n mukaisesti tarkastuslautakunnan tehtävänä on huolehtia hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä, valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Lautakunnan tehtävänä on lisäksi arvioida hallinnon ja taloudenhoidon sekä palvelujen järjestämisen tarkoituksenmukaisuutta sekä saada oikeaa tietoa näistä numeroiden, mittareiden ja kuvausten perusteella.

Tarkastuslautakunnan jäsenet (9) ja varajäsenet tilivuonna 2009:

varsinaiset jäsenet	varajäsenet
Jyrki Hyttinen, pj.	Sakari Vainio
Ensio Töttö, vpj.	Sari Melkko
Marita Helkala 26.10.2009 asti	Teija Honni
Teija Honni 26.10.2009 alk.	Katri-Leena Koivula 26.10.2009 alk.
Päivi Keppo	Pertti Leppänen
Reino Konka	Seppo Pietarila
Jari Lindström	Matti Perälä
Antti Mäkelä	Ossi Mikkonen
Tuula Puolakka	Anu Vaihemäki 14.12.2009 asti Tuuli Valve 14.12.2009 alk.
Sirpa Puujalka	Erja Sirparanta

Tarkastuslautakunnan valmistelijana ja esittelijänä on toiminut ulkoisen tarkastusyksikön päällikkö Antero Peräkasari ja sihteerinä tarkastussihteerinä Katriina Lankinen.

1.2 Esteellisyydet

Tarkastuslautakunnan jäsenet ovat olleet esteellisiä arvioitaessa tarkastusvuonna seuraavia toimintoja

- puheenjohtaja Jyrki Hyttinen Kouvola Innovation Oy, hallituksen jäsen
Kouvola Yritysmagneetti Oy, hallituksen jäsen
syksystä 2009 alkaen
Kuusankosken Kehitys Oy, hallituksen jäsen
syksystä 2009 alkaen
- jäsen Jari Lindström rakennus- ja ympäristövaltuusto, puheenjohtaja
- jäsen Sirpa Puujalka opetus- ja kasvatusvaltuusto, jäsen.

Esteellisyydet on huomioitu tarkastuslautakunnan kokouksissa. Esteelliset eivät ole osallistuneet mainittuja toimielimiä tai yhtiötä koskevien asioiden käsittelyyn eivätkä päätöksentekoon.

1.3 Tarkastuslautakunnan toiminta

Uuden kunnan tarkastuslautakunta oli saanut lakkautettujen kuntien ja kuntayhtymien tarkastuslautakunnilta tehtävän valita tilintarkastusyhteisö seuraavalle valtuustokaudelle 2009 - 2012. Tilintarkastajan valintaa koskeva valmistelu aloitettiin jo syys- lokakuussa 2008. Tarkastuslautakunnat antoivat suunnittelupäällikkö Antero Peräkasarille valtuudet käynnistää tilintarkastajan valintaa koskeva valmistelu ja aloittaa tarjouspyynnön valmistelu. Tilintarkastusyhteisöksi valittiin Oy Audiator Ab, hyväksytty kv § 24.

Tarkastuslautakunta on laatinut työtään varten tarkastussuunnitelman toimintakaudeksi 2009 – 2012. Tarkastussuunnitelman pohjalta on laadittu vuosittain toteutettava työohjelma. Painopisteet lautakunnan ensimmäisenä toimintavuotena ovat olleet arviointi- ja tarkastusjärjestelmän suunnittelu ja rakentaminen, ja vielä alkuvuonna kuntaliitoskuntien ja kuntayhtymien tarkastuslautakuntien tarkastuskertomusten kokoaminen ja esittäminen uuden kaupungin valtuustolle. Tarkastelun kohteena on ollut myös hallinnon ja palvelujen järjestämissopimuksen toteutuminen.

Lautakunta on kokoontunut 10 kertaan työohjelman mukaisesti. Kokouksissa on kuultu kaupunginjohtoa, toimialojen ja palvelusektoreiden viranhaltijoita tilaaja-tuottajamallin järjestämisestä, henkilöstön määrän kehityksestä, toimitilojen järjestämisestä ja kaupungin taloudellisesta tilanteesta.

Kokoukset

- 21.1.2009 Tilintarkastajan valintaa koskeva valmistelutilanne
Kuuden kunnan ja kolmen kuntayhtymän tarkastuslautakuntien toiminta kuntien yhdistyessä
- 18.2.2009 Tilintarkastajan valintaa koskeva esitys
Kaupunkistrategian ja strategian kehitystyön esittely
Talousarvion ja taloussuunnitelman esittely
- 25.3.2009 Sisäisen tarkastuksen esittely
Entisten organisaatioiden tarkastuslautakuntien toiminnan ohjeistaminen
- 19.5.2009 Kuuden kunnan ja kolmen kuntayhtymän tilinpäätösten ja arviointikertomusten käsittely ja ehdotus valtuustolle
- 9.6.2009 Henkilöstöraportin käsittely ja arvio
Toimitilaraportin käsittely ja arvio
Lautakunnan tarkastussuunnitelman käsittely
Tilintarkastajan tarkastussuunnitelman käsittely
- 26.8.2009 Palvelusopimustilanteen kokonaistarkastelu
Toimitilaraportin lisäkäsittely ja arvio
- 23.9.2009 Konsernihallinnon muodostuminen, rakenne ja konsernin hallintoyksikkö
Taloussuunnitteluprosessin ja ohjeistuksen läpikäynti
Toimialojen/palvelusektoreiden toiminnan arviointiin liittyvä työvälineistö

21.10.2009 Sivistyksen toimialan, johdon kuuleminen
- kasvatus- ja opetuspalveluiden palveluverkkosuunnitelma ja palvelusopimukset

18.11.2009 Kaupungin johdon kuuleminen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteumasta ja ajankohtaiskatsaus

16.12.2009 Kotihoito ja vanhustaloudet
Tilaaaja-tuottajamalli ja tuottavuusohjelma
Tilintarkastajien ja tarkastustointia koskeva työnjakojärjestely

Lisäksi lautakunnan kokouksissa on käsitelty kuukausiraportit talouden toteumasta ja osavuositarkastukset, tilintarkastajan sekä sisäisen tarkastuksen raportit.

Arviointikertomuksen laadintaa varten on vuoden 2010 puolella 27.1. kuultu maaseututoimen edustajia, 24.2. tehty arviointikäynti tekniseen toimeen, 17.3. kuultu perusturvan sekä tilaaja- että tuottajaorganisaation edustajia ja 14.4. saatu tilinpäätösesittely konsernihallinnon talous- ja strategiayksikön edustajilta.

Koulutukset

Ulkoisen tarkastuksen yksikkö ja lautakunnan jäsenet ovat osallistuneet seuraaviin koulutustilaisuuksiin:

- Kunnan päätöksenteko 15.4.2009
- Auditio 2009 Tampere 22. - 23.4.2009
- Tarkastuslautakuntien koulutuspäivä 28.5.2009
- Valmistelijan ja esittelijän koulutuspäivä Jyväskylässä 7. – 8.10.2009
- Oy Auditor Ab:n ja FCG Efecon järjestämä tarkastusseminaari Tartossa 24. - 26.9.2009

1.4 Ulkoinen ja sisäinen tarkastusyksikkö

Kokoonpano ja toiminta

Kouvolan kaupungin tarkastussäännön mukaan toiminnan resursseina ovat ulkoisessa tarkastusyksikössä tarkastuspäällikkö ja tarkastussihteeri sekä tilintarkastajat. Sisäinen tarkastusyksikkö muodostuu tarkastuspäälliköstä ja kolmesta sisäisestä tarkastajasta. Sisäinen tarkastus toimii kaupungin johtajan alaisuudessa ja on hallinnollisesti osa konsernihallinnon strategia- ja talousyksikköä.

Ulkoinen ja sisäinen tarkastusyksikkö sekä tilintarkastajat tekevät kiinteästi yhteistyötä. Yksiköillä on säännöllinen tapaaminen, jossa keskustellaan esiin tulleista, ajankohtaisista asioista.

Tilintarkastaja

Kaupunginvaltuusto on valinnut, 2.3.2009 § 24, tilintarkastajaksi vuosille 2009 – 2012 Oy Auditor Ab:n. Vastuunalaisena tilintarkastajana aloitti JHTT, KHT Matti Kalliolahti ja hän toimi 31.7.2009 asti. JHTT, HTM Johanna Lundström aloitti vastuunalaisena JHTT-tilintarkastajana 26.8.2009. Muina tarkastajina ovat toimineet JHTT Hanna Hurmola-Remmi ja tarkastaja Kirsti Jormanainen.

Tilintarkastajan tarkastussuunnitelma ja tarkastusohjelma

Oy Auditor Ab laati tarkastuslautakunnalle koko sopimuskautta koskevan tarkastussuunnitelman ja tilikausittain tarkastusohjelman.

Raportointi

Tilintarkastaja on antanut tarkastuslautakunnalle kirjallisesti kaksi raporttia. Raportit on myös toimitettu tarkastetun yksikön viranhaltijoille, kaupunginvaltuustolle ja talous- ja strategiayksikölle. Tilintarkastaja on osallistunut lautakunnan kokouksiin ja tarkastusyksiköiden palavereihin ja antanut suullisesti selvityksiä tekemistään havainnoista.

Tilintarkastaja antoi tarkastuslautakunnalle 5.5.2010 tilintarkastuskertomuksen tilikaudelta 1.1. - 31.12.2009.

2. PUHEENJOHTAJAN KATSAUS

Kuuden kunnan ja kolmen kuntayhtymän yhdistäminen yhdeksi Kouvolaksi on mittava tehtävä. Valmistelu-aika vuonna 2008 jäi lyhyeksi ja on helppo ennustaa, että toiminnan saattaminen uomiinsa vie vielä useamman vuoden, vaikka työtä on tehty kiitettävästi.

Myös tarkastuslautakunta on kaikkien muiden toimielinten tavoin joutunut luomaan uutta käytäntöä ja miettimään oman tehtävänsä toteuttamista Kouvolassa. Lautakunnan työhön tuo olennaista lisäarvoa se, että asioiden valmistelu tapahtuu ulkoisen tarkastuksen yksikössä toisin kuin aiemmin on ollut mahdollista. Myös tilintarkastajan sekä sisäisen tarkastuksen kanssa tapahtuva yhteistyö on siten entistä tiiviimpää. Näin lautakunnan työhön on ollut mahdollista kerätä entistä enemmän kokemuksia muista kaupungeista ja kehittää arviointityöhön sopivia työkaluja. Myös arviointikertomuksen sisällön kehittäminen tässä laajuudessa siten, että se täyttää tehtävänsä ja toimii arviointityön pohjana tulevaisuudessakin, on ollut tärkeää.

Tarkastuslautakunnan työ perustuu siihen, että valtuusto asettaa vuosittain etukäteen selkeät ja mitattavissa olevat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet. Vuodelle 2009 tämä tehtiin hyvin epävakaaalta pohjalta, ja talousarviota luonnehdittiinkin kelluvaksi. Lopullisen muotonsa talousarvio sai vasta joulukuussa. Näin ollen tarkastuslautakunnan päähuomio kiinnittyikin vuoden aikana toiminnallisiin asioihin taloudellisten tavoitteiden suuren epävarmuuden vuoksi. Yksityiskohtaisten tavoitteiden arvioinnin ohella lautakunta pyrkii ainakin ensimmäisen valtuustokauden ajan tarkastelemaan myös kuntien yhdistymiselle asetettuja pidemmän aikavälin tavoitteita.

Tällä hetkellä taloudellinen ympäristö on kunnille erittäin tukala ja taloudelliset tavoitteet vaikeasti saavutettavissa. Kunnan pitkäjännitteinen kehittäminen edellyttää kuitenkin kurinalaista ja vahvaa taloutta, jotta kehityksen jatkuvuus voidaan turvata. Tarkastuslautakunta tulee jatkossa kiinnittämään enemmän huomiota siihen, että taloudelliset tavoitteet toteutuvat valtuuston päätösten mukaisesti.

Lautakunnan puolesta kiitän hyvin toimivasta yhteistyöstä kaikkia toimielimiä ja kaupungin henkilöstöä sekä erityisesti tilintarkastajaa ja ulkoisen tarkastuksen yksikköä, joiden tuella lautakunnan työ on saatu hyvälle alulle.

Haluan myös kiittää lautakunnan jäseniä sujuvasta työskentelystä ja aktiivisesta panoksesta lautakuntatyöhön. Tästä on hyvä jatkaa eteenpäin.

3. ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2008

Uuden Kouvolan toiminta alkoi 1.1.2009, jolloin kuusi kuntaa ja kaksi kuntayhtymää yhdistyivät ja Kouvolan seudun kuntayhtymän toiminta siirrettiin uudelle kaupungille. Uusi tarkastuslautakunta aloitti toimintansa 1.1.2009. Kuntaliiton ohjeen mukaan yhdistyneiden kuntien tarkastuslautakunnat suorittivat arvioinnin ja antoivat arviointikertomuksensa sekä lausunnon vastuuvapauden myöntämisestä uuden Kouvolan tarkastuslautakunnalle, joka esitti ne sellaisenaan kaupunginvaltuustolle. Yhdistyvien kuntien ja kuntayhtymien tarkastuslautakunnat olivat suorittaneet arvioinnit kuulemiensa selostusten, haastattelujen, tekemiensä havaintojen ja tarkastuskäyntien perusteella. Taloudellisuutta, tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta oli seurattu erilaisten tunnuslukujen ja mittareiden avulla. Kouvolan seudun kuntayhtymän tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen ja vastuuvapauden myöntämisen on kuntayhtymän valtuusto hyväksynyt 27.4.2009, jonka tarkastuslautakunta on saattanut tiedoksi Kouvolan kaupunginvaltuustolle.

4. TALOUS JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Vuoden 2009 talousarvio laadittiin teknisenä ulkoiset erät sisältäneenä talousarviona. Talousarviota tarkistettiin kaupunginvaltuustossa 14.12.2009 lisäämällä sisäiset erät ja tarkistamalla lähinnä meno-arvioita. Vuoden 2009 tilinpäätöskertomuksen tietojen mukaan keskeiset taloudelliset tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

Tuloslaskelma

Tekijä	Ta 2009	Tark. Ta 2009	Toteutunut
Toimintakate 1000 €	- 405 580	- 418 910	- 415 530
Verotulot 1000 €	280 555	279 000	282 280
Valtionosuudet 1000 €	138 000	139 555	139 986
Vuosikate 1000 €	15 107	1 777	9 903
Tilikauden tulos 1000 €	- 2 603	- 13 223	34 145
Ylijäämä/alijäämä 1000 €	57	- 10 563	700

Luvut eivät sisällä liikelaitosta

Keskeiset johtopäätökset

- Toimintakate (nettomenot) kasvoi alkuperäisestä talousarviosta noin 10 M€.
- Verotulojen ja valtionosuuksien arviot onnistuivat hyvin.
- Vuosikate oli 5 M€ alkuperäistä talousarviota pienempi.
- Satunnaisten erien (45,4 M€) vaikutuksesta todellinen noin 11 M€:n miinusmerkkinen tulos nousi 34 M€ plusmerkkiseksi.

Rahoituslaskelma

Tekijä	Ta 2009	Tark. Ta 2009	Toteutunut
Tulorahoitus 1000 € (Vuosikate)	16 267	2 934	7 877
Investoinnit 1000 €	- 33 813	- 37 898	- 37 914
Nettoinvestoinnit 1000 €	- 31 188	- 35 773	- 27 225
Antolainasaamisten muutos (lisäys)1000 €	- 2700	- 28 090	- 21 104
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	25 000	25 000	25 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 16 500	- 16 500	- 19 408
Lyhytaikaisten lainojen muutos +/-	10 000	20 000	- 8 000

Luvut eivät sisällä liikelaitosta

Keskeiset johtopäätökset

- Tulorahoitus jäi noin 8,4 M€ alkuperäistä talousarviota pienemmäksi, merkittävin vaikuttava tekijä on vuosikatteen jääminen suunniteltua pienemmäksi.
- Bruttoinvestoinnit kasvoivat alkuperäistä talousarviota suuremmaksi. 37,9 M€:n summassa on keskeneräisiä hankintoja ja ennakkomaksuja 9,5 M€.
- Nettoinvestoinnit muodostuivat ennakoitua suurempien pysyvien vastaavien luovutustuottojen vaikutuksesta suunniteltua pienemmiksi .
- Antolainasaamisten lisäys nousi alkuperäisestä talousarviosta lähinnä KSS Energialle ja Kymenlaakson Ammattikorkeakoululle myönnettyjen antolainojen johdosta, mutta jäi alle tarkistetun talousarvion.
- Talousarviolainat nostettiin suunnitellun mukaisena, entisiä lainoja maksettiin hieman suunniteltua enemmän takaisin ja lyhytaikaisten lainojen määrää kyettiin vähentämään.

Tase

Tekijä	Ta 2009	Tark. Ta 2009	Toteutunut
Lainakanta 1000€	150 216	133 500	116 889
Lainat €/asukas	1 695	1 511	1 325

Johtopäätökset

- Lainakannan ja velkaantumisen jääminen huomattavasti ennakoitua pienemmäksi, on vuoden 2009 tilinpäätöksessä myönteinen asia.

Tarkastuslautakunnan havainnot taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta ja kaupungin talous-
asemasta

1. Tuloslaskelma ja kaupungin todellinen taloudellinen tulos osoittaa käyttötalouden epätasapainotilaa, joka nykyisessä taloustaantumassa on vaarassa kasvaa. Lautakunta yhtyy tilinpäätösasiakirjassa olevaan arvioon alijäämän muodostumisesta ja todellisia tasapainotustoimenpiteitä sisältävän sopeutusohjelman välttämättömyydestä alijäämän rajoittamiseksi. Talouden tasapainottamisohjelman laatiminen seuraavan tilinpäätöksen jälkeen näyttää todennäköiseltä.
2. Lautakunta ymmärtää uuden kaupungin ensimmäiseen toimintavuoteen sisältyvät vaikeudet saada taloudenpito pitävälle pohjalle, koska yhtenäistä lähtökohtaa ja tietopohjaa ei ollut olemassa, mutta talouden perusprosessien toimivuus, tietojärjestelmien toiminta ja ajantasainen talousraportointi tulee saada mahdollisimman pian kuntoon.
3. Toimintavuoden tuloksen ja ylijäämän muodostumisen kannalta keskeistä olivat satunnaiserät, jotka muodostuvat pysyvien vastaavien luovutustuloista (merkittävin energiayhtiöjärjestely) ja Kouvolan seudun kuntayhtymän yhdistelystä johtuvasta fuusioerotuksesta. Tärkeää on nähdä, että nämä tapahtumat olivat kertaluonteisia.
4. Kaupungin taserakenne muodostui järjestelyjen johdosta tasapainoiseksi, mutta vastapainoksi konsernitaseeseen syntyi tilikaudelta yli 46 M€:n alijäämä ja taseella oleva kertynyt alijäämä on lähes 39 M€. Vaikka nykyäänösten mukaan konsernitaseen alijäämän kattamisvelvollisuutta ei ole, on tilanne tarpeen tiedostaa.

5. HALLINNON JA PALVELUJEN JÄRJESTÄMISSOPIMUS JA SEN TOTEUTUMINEN

Yhdistymisen strategiset tavoitteet olivat hyväksytyssä hallinnon ja palvelujen järjestämissopimuksessa seuraavat:

- Alueen kilpailukyvyyn, vetovoiman ja huomioarvon lisääminen elinvoiman turvaamiseksi
- Väestön elinehtojen ja palveluiden turvaaminen
- Elinkeinorakenteen monipuolistaminen
- Kuntatalouden tasapainottaminen
- Hallinnon rakenteiden kehittäminen
- Tämän lisäksi uuden kunnan perustamisella vahvistetaan demokraattista päätöksentekoa palauttamalla kunnallista päätösvaltaa eri yhteistyöorganisaatioista kuntalaisille tilivelvolliselle valtuustolle.

Yhdistymisen strategisia tavoitteita perusteltiin yhdistymissopimuksessa seuraavasti:

Elinvoiman turvaamisessa ydinkysymys on väestökehityksen saaminen positiiviseksi. **Väestön elinehtojen ja palvelujen turvaamisessa** palvelujen tuottaminen kustannustehokkaasti lähipalvelut säilyttäen onnistuu yhden vahvan peruskunnan toimesta paremmin kuin hajanaisen kuntarakenteen oloissa. **Elinkeinorakenteen monipuolistamiseksi** tarvittavan kunnallisen elinkeinopolitiikan tuloksellinen toiminta on paremmin mahdollista yhden peruskunnan kuin hajanaisen kuntarakenteen puitteissa. Vakaan **kuntatalouden turvaaminen** on edellytys sekä elinvoiman, että palvelujen tuottamiselle. Yhden kunnan puitteissa, purkamalla päällekkäisyyksiä ja **hallinnon rakenteita**, tämän tavoitteen saavuttaminen on nykyistä paremmin mahdollista. Yhden peruskunnan puitteissa **kunnallinen päätösvalta** voidaan säilyttää vaaleilla valittujen valtuutettujen käsissä.

Sopimuksen pohjalta laadittiin siirtymävaiheen strategia, joka hyväksyttiin uuden Kouvolan valtuustossa 17.11.2008. Hyväksytyn kaupunkistrategian pohjalta laadittiin vuoden 2009 talousarvio, jossa BSC -viitekehityksen mukaisesti määriteltiin strategiset päämäärät, kriittiset menestystekijät, mittarit ja tavoitetasot.

Hallinnon ja palvelujen järjestämissopimuksen strategisten tavoitteiden toteutuminen vuoden 2009 osalta

5.1 Elinvoiman turvaaminen

Sopimuksessa tavoitteen toteutumista on esitetty mittavaksi väestökehityksellä. Vuoden tarkastelukausi on äärimmäisen lyhyt, joten johtopäätökset on syytä suhteuttaa siihen. Seurantatietojen mukaan uuden Kouvolan alueen väestö on 2000-luvulla supistunut vajaalla 3400 hengellä, muutoksen vuosivaihtelu on ollut min. – 270, maks. – 584 henkeä. Vuoden 2009 väestökehityksestä saatujen virallisten tietojen mukaan väestömäärä oli vuodenvaihteessa 88 174. Vähennys oli 262 henkeä eli pienin 2000-luvulla.

Vuoden 2007 ennätysuuri vähennys on puolittunut, mutta tavoitteeseen on vielä matkaa. Tarkastelukauden tulee olla vähintään koko valtuustokauden mittainen.

5.2 Väestön elinehtojen ja palvelujen turvaaminen

Palvelujen tuotantokustannusten vertailu ei ole vielä vuoden 2009 toteutumatiетоjen pohjalta mahdollista. Kaupunkistrategiassa on määritelty kriittiset menestystekijät kehittyville palveluille, jotka ovat:

- palvelujen hyvä saatavuus
- asiakaspalautteiden hyödyntäminen kehittämisessä
- innovatiivisten toimintamallien ja hyvien käytäntöjen hyödyntäminen palvelutuotannossa.

Tavoitetta arvioidaan tulevina vuosina, kun käytettävissä on laajempi kriteeristö ja toteutumatiेतodot.

5.3 Elinkeinorakenteen monipuolistaminen

Kaupunkistrategiassa on strategiseksi päämääräksi määritelty monipuolinen elinkeinorakenne ja työllisyystason nostaminen ja sille kuusi kriittistä menestystekijää:

Kriittiset menestystekijät	Mittarit ja tavoitetasot
Yritysten toimintaedellytysten toteutuminen ja elinkeinopalvelut	Rakennemuutosohjelman parantaminen Elinkeinostrategian laatiminen ja toteuttaminen Palvelujen tehokkuuden ja laadun seuranta ja arviointi Maapoliittisen ohjelman laatiminen ja toteuttaminen
Monipuoliset rahoitusmahdollisuudet, ohjelmat, rakennemuutostuet, yritykset	Rahoitusvaihtoehdot, laatu ja toteutuminen
Uusien työpaikkojen synty ja mahdollistaminen sekä innostava elinkeinoilma-piiri	Työpaikkojen nettomuutos ja yritysten nettomuutos Työllisyys- ja työttömyysasteen kehitys Elinkeinoilmapiirimittaukset ja arviointi
Työvoiman saatavuuden parantaminen	Työikäisen väestön määrä
Aktiivinen verkostojen kokoaminen ja hallinta	Verkostojen toimivuus ja tuloksellisuus
Tarkoituksenmukainen yritystonttien tarjonta	Yritystonttien saatavuus

Tarkastuslautakunnan saamien toteutumatiेतodjen pohjalta voidaan todeta, että strategian kriittisten menestystekijöiden toteutuminen on ollut osittaista. Arvioinnissa on syytä ottaa huomioon valtakunnassa vallitseva talouskriisi ja sen syvyys. Kehityksen voimakkuutta on tarpeen verrata vertailualueiden ja valtakunnalliseen tasoon. Luotettavia tietoja kehityksestä on saatavissa viiveellä.

Määrittämissä arvosteltavat osiot ovat kehittyneet seuraavasti:

Mittari	Toteutuma Kouvola	Muutos	Koko maa
Työpaikkojen nettomuutos	tietoja ei käytettävissä		
Yritysten nettomuutos			
Työllisyysasteen muutos v. 2009/2008	ei tietoja		- 2,7 % (67 %)
Työttömyysasteen muutos v. 2009/2008(työnvälitystilasto)	11,5/9,5 %	+ 2,0 %	9,8/7,6 % +2,2 %
Työikäisen väestön määrä(15-64 v)	57 326	- 211 -0,4 %	3 552 663 +0,3 %

Viralliset työpaikkaluvut ovat saatavissa noin kahden vuoden viiveellä, joten vertailu mahdollistuu vasta parin vuoden kuluttua. Työllisyysasteen muutostiedot ovat saatavissa vain valtakunnallisina otoskoon pienuudesta johtuen.

Käytettävissä olevien tilastotietojen pohjalta voidaan suunta-antavasti arvioida, että työllisyys- ja työttömyyskehitys on vastannut valtakunnallista kehitystä. Työikäinen väestö on vähentynyt Kouvolaan. Muista tavoitteista rakennemuutosohjelmaa on toteutettu, elinkeinostrategia on laadittu ja maapoliittinen ohjelma on hyväksytty.

5.4 Kuntatalouden tasapainottaminen

Kaupunkistrategiaan sisältyvät strategiset päämäärät:

- Tasapainoinen talous
- Vahvistuva tulopohja
- Parantuva tuottavuus

Päämääristä ainakin ensimmäinen, laajasti käsittäen kaikki, on yhdenmukainen yhdistymissopimuksen strategisen tavoitteen kanssa. Tasapainoisen talouden kriittinen menestystekijä on terve kuntatalous.

Kriittinen menestystekijä	Mittarit ja tavoitetasot	Toteutuma
Terve kuntatalous	Vuosikate kattaa poistot ja korvausinvestoinnit 2013 Lainat asukasta kohti suurten kaupunkien keskiarvon alapuolella	Vuosikate + 9,9 M€ v. 2009, kattaa poistoista 47 % Lainat 1 325 €/as ka 1 875 €/as
	Omavaraisuusaste yli 60 %	Omavaraisuusaste 64 %

Taloudellisten tavoitteiden toteutumista on syytä arvioida koko valtuustokauden ajalta.

5.5 Hallinnon rakenteiden kehittäminen

Kaupunkistrategiaan sisältyvät strategiset päämäärät ovat vahvistuva kunnallinen demokratia, joka päämäärä sopii myös kohtaan 6, ja vaikuttava omistaja- ja konserniohjaus.

Vahvistuva kunnallinen demokratia

Kriittiset menestystekijät	Mittarit ja tavoitetasot	Toteutuminen
Toimiva ja vaikuttava poliittinen johtaminen	Poliittisten strategisten tavoitteiden toteutuminen Kunnallisen päätösvallan palauttaminen yhteistyö organisaatioista valtuustolle	Uuden Kouvolan kaupunginvaltuusto (valinta ja toiminnan käynnistäminen)
Luottamushenkilö- ja viranhaltijajohdon selkeä toimivalta- ja vastuunjako	Valta ja vastuusuhteet on määritelty johtosäännöissä Pelisäännöt on kirjattu valtuustotosopimukseen	Johtosäännöt hyväksytyt

Tavoite on ainakin pääosin toteutunut.

Vaikuttava omistaja- ja konserniohjaus

Kriittiset menestystekijät	Mittarit ja tavoitetasot	Toteutuminen
Osakkuusyhteisöjen tehokas ohjaus	Omistajastrategia on hyväksytty ja käytössä	Ohjelman valmistelu on siirretty strategiatyön yhteyteen. Konserniohje hyväksytty, kv 15.6.2009
Vaikuttava konserniohjaus	Selkeät tulostavoitteet ovat asetetut, seurannanvastuut ja aikataulut toteutuneet	Määritelty vuoden 2010 talousarviossa

Tavoitteiden toteutuminen on osittain siirtynyt vuodelle 2010.

5.6 Demokraattisen päätöksenteon vahvistaminen

Kuntaliitoksen toteutuminen ja sen seurauksena rakennettu uusi hallintojärjestelmä täyttää asetetun tavoitteen.

6. VUODEN 2009 TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

6.1 Konsernihallinto

Konsernihallinnon edustajat ovat olleet tarkastuslautakunnan kokouksissa kuultavana. Kokouksiin ovat osallistuneet kaupunginjohtaja, hallintojohtaja, talous- ja strategiayksikön edustajat, henkilöstöhallinnon edustajat sekä maaseutuhallinnon edustajat. Muut arvioinnissa olevat tiedot on koottu tilinpäätösasiakirjoista ja muista raporteista.

Keskusvaalilautakunta Henkilöstölautakunta

Vaalit

Sitovat vuositavoitteet

Vuonna 2009 järjestettiin europarlamenttivaalit, joissa tavoitteeksi oli asetettu, että äänestysprosentti on yli 45 % (toteutuma 34,4 %), ei valituksia (toteutui) ja hylättyjen äänten määrä alle 50 kpl (toteutuma 134 kpl).

Tarkastuslautakunta toteaa, että vaikka tavoitteet eivät kokonaan toteutuneetkaan, toteutuivat ne tavoitteet, joihin paikallisesti voitiin vaikuttaa.

Sisäinen tarkastus

Tavoitteeksi oli asetettu valvontatietoisuuden lisääminen. Sisäisen valvonnan ohje hyväksyttiin, kaupunginhallitus 14.9.09, ja sisäisen valvonnan koulutus järjestettiin tilaaja- ja tuottajaorganisaatioiden johtoryhmille.

Toisena tavoitteena oli sisäisen tarkastusjärjestelmän rakentaminen. Kaupunginhallitus hyväksyi toimintaohjeen 3.8.09 ja kaupunginjohtaja toimintasuunnitelman 8.6.09.

Kolmantena tavoitteena oli osaava henkilöstö. Henkilöstö on osallistunut koulutukseen osaamiskartoituksen ja kehityskeskustelun mukaisesti. Työtyytyväisyyskyselyä ei tehty.

Tarkastuslautakunta toteaa, että asetetut tavoitteet ovat varsin hyvin toteutuneet.

Ulkoinen tarkastus

Ulkoiden tarkastuksen tavoitteisto ja sen toteutuminen on raportoitu tilinpäätöksessä.

Kaupunginhallituksen konsernijaosto Omistajaohjaus ja maapolitiikka

Sitovat vuositavoitteet

Tavoitteeksi oli asetettu omistajapoliittisen ohjelman hyväksyminen. Ohjelman valmistelu siirrettiin kaupungin strategiatyön yhteyteen.

Toisena tavoitteena oli konserniohjeiden laatiminen ja konserniyhteisöjen palautteen saaminen. Ohje hyväksyttiin kesäkuun valtuustossa. Palautetta saatiin tarkennettavista kohdista.

Kolmantena tavoitteena oli konserniyhtiöiden omistajajärjestelyt. Rakennejärjestelyt ovat toteutuneet asunto-, energia- ja elinkeinoyhtiöissä.

Tavoitteena oli myös Kouvolan seudun liikennejärjestelmän kehittämisen aiesopimuksen 2006 - 2010 päivittäminen ja jalkauttaminen toiminta-ohjelmiin. Päivitys vuosille 2008 – 2010 on tehty ja käsitelty kaupunginhallituksessa 23.2.2009 § 122.

Tavoitteena oli laatia maapoliittinen ohjelma ja jalkauttaa se kaavoitusohjelmaan. Ohjelma on laadittu, uudelleenvalmistelun jälkeen hyväksytty kaupunginvaltuustossa 29.3.2010.

Asuntopoliittisen ohjelman laadinnassa on kartoitustyö aloitettu. Vuokrataloselvitys on tehty ja sulautuminen toteutettu. Toimeenpano jatkuu vuonna 2010.

Tarkastuslautakunta toteaa pääosan tavoitteiksi asetetuista ohjelmista ja rakennejärjestelyistä toteutuneen suunnitellusti. Joidenkin ohjelmien ja toimenpiteiden aikataulu on myöhentynyt suunnitellusta.

Konsernihallinto

Sitovat vuositavoitteet

Tavoite ta 2009	Tavoitetaso	Toteuma
Hallituksen kokousten määrä	30 - 40	30
Tulostusyksikön kapasiteetin tehokas käyttö	30 000 tulostetta/pv	25 000tulostetta/pv
Sisäinen viestintä	Organisoitu ja toimiva	Henkilöstölehti, 4 nroa Uusi intranet
Ulkoinen viestintä	Viestintästrategian toimeenpano käynnissä	Uudet tunnukset ovat käytössä. Sidosryhmäyhteistyötä on tehty. Asukas- ja tapahtumalehdet ilmentyneet. Messuille osallistuttu. Ulkomainostaulut toteutettu.
Pysäköinninvalvonnan bruttotulot	440 000 €	557 114 € (126,6 %)
Valtuuston ja hallituksen päätökset	Ei kumota muutoksenhaun johdosta	Toteutunut

Tarkastuslautakunta toteaa, että asetetut tavoitteet ovat toteutuneet. Tavoitteet ovat liittyneet uuden kaupungin hallinnon rakentamistyöhön ja siten tukeneet muutosvaiheen toimintaa. Jatkossa tavoitteisto lienee syytä rakentaa enemmän palvelustrategian pohjalta. Sisäisen viestinnän suunnittelussa ja toteutuksessa on tarpeen intranetin ohella huomioida monipuolisesti eri viestintäkeinot.

Talous ja strategia

Sitovat vuositavoitteet

Tavoitteeksi oli asetettu strategian ja ohjelmajohtamisen strategisten linjausten määrittely. Mittareina olivat strategiat ja ohjelma sekä vuosikello. Konsernia koskevat linjaukset on esitelty kaupunginhallitukselle marraskuussa 2009 ja toimialojen suunnitelmat on laadittu ja pääosin esitelty toimielimille marras-joulukuussa 2009. Strategisen suunnittelun vuosikellosta on laadittu ensimmäinen versio.

Toisena tavoitteena oli laatia perusselvitys taseanalyysistä ja vieraasta pääomasta ja tehdä johtopäätökset. Kaupungin omavaraisuusaste oli tilinpäätöksessä 64 %, kun tavoitetaso oli yli 60 %.

Kolmantena tavoitteena oli tietohallinnon johtamismallin kehittäminen määrittämällä roolit ja vastuut. Toteutettu asiakaskysely on analysoitu kahdessa työpajassa ja tuloksia hyödynnetään toiminnan kehittämisessä.

Sopimusohjausjärjestelmän käyttöönotto ja sen tavoitetasona oli, että roolit ovat määritelty ja kuvattu, palvelusopimukset käyttöönotettu ja tuotteistamisprosessi käynnistetty. Toteutumasta on raportoitu, että käyttöönotto on edennyt pääosin suunnitelman mukaisesti. Tässä arviointikertomuksessa on kuvattu toimialojen teksteissä, mitä palvelusopimuksia on laadittu ja miten tuotteistaminen on edennyt.

Tuottavuuden kehittämisessä oli tavoitteena laatia ohjelma, tunnistaa kehittämiskohteet ja Tuottava kuntaliitos-hankkeeseen on sitouduttu. Tuottavuusohjelma on hyväksytty vuoden 2010 talousarvion yhteydessä.

Hankintaprosessien kehittämisessä tavoitetasona olivat kustannustehokkaat hankintapalvelut ja mittarina hankintojen keskittämistä. Kansallisen kynnyksarvon ylittävistä hankinnoista 40 % kilpailutetaan talous- ja strategiayksikön hankintatiimissä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että talous- ja strategiayksiköllä on vetovastuu useissa kaupungin johtamis- ja ohjausjärjestelmää koskevissa kehittämishankkeissa. Kehittämistyötä on tehty laajalla rintamalla muutosprosessissa ja voimakkaasti heikentyneen taloudellisen tilanteen oloissa. Vuositavoitteet ovat lautakunnan käsityksen mukaan toteutuneet suurelta osalta. Pitkävaikutteisten hankkeiden avulla on haettava liikkumavaraa erityisesti terveys- ja vanhuspalveluiden väistämätöntä kysynnän lisäystä varten. Lautakunta toivoo, että talous- ja strategiayksikkö hyödyntää uusinta tutkimustietoa toiminnan suuntaamisessa.

Kuntajakolain mukaan Kouvolan kaupunki saa yhdistymisavustusta vuosille 2009 – 2011 yhteensä 13,24 M€.

YHDISTYMISAVUSTUKSEN KÄYTTÖ

Kohteet, joihin avustus suunnataan	2009 – 2011 yhteensä	2009 ennuste *)	2009 toteuma	2010 ennuste
Kaupungin talouden vahvistaminen	3 400 000	1 360 000	1 360 000	1 020 000
Yhteisesti sovittaviin investointeihin	2 500 000	1 000 000	1 000 000	750 000
Kuntaosuuksiin EU-rahoitushankkeet	2 000 000	800 000	800 000	600 000
Henkilöstöhallintoon ja koulutukseen	2 000 000	800 000	800 000	600 000
Palveluiden kehittämiseen	1 500 000	600 000	600 000	450 000
Alueiden ja kylien kehittämiseen, mistä osa kylien vesihuoltoinvestointeihin	1 000 000	400 000	400 000	300 000
Muutosjohtamiseen ja hallinnon järjestämiseen	840 000	336 000	340 000	252 000
YHTEENSÄ	13 240 000	5 296 000	5 300 000	3 972 000

*) ennuste = vuosittainen tasainen % -osuuden mukainen jako eri tarkoitusten kesken

Talous ja strategiayksikkö on laatinut selvityksen yhdistymisavustuksen käytöstä. Selvityksen mukaan avustus on käytetty sovittuihin tarkoituksiin osuuksina syntyneisiin kustannuksiin.

Tarkastuslautakunta toteaa, että yhdistymisavustus on saadun selvityksen mukaan vuonna 2009 käytetty sovittuihin käyttötarkoituksiin ja yhdistymissopimuksen määräykset näiltä osin ovat täyttyneet. Raportoinnista ilmenee, että yhdistymisavustusta on suunnattu osarahoituksena kohteisiin, joihin on budjetoitu selvästi yhdistymisavustusta enemmän varoja.

Henkilöstölautakunta

Henkilöstö

Konsernihallinnon henkilöstöyksikön ja henkilöstöasioita koskevassa arvioinnissa käytetyt asiakirjat ovat tilinpäätöskertomus, laadittu henkilöstökertomus ja henkilöstöohjelma.

Sitovat vuositavoitteet

Tavoitteena oli henkilöstöstrategian ja -suunnitelman laatiminen vuoden 2009 aikana.

Henkilöstöstrategia ja ohjelma valmistuivat sekä toteuttamissuunnitelmat olivat valmisteilla. Henkilöstösuunnitelma hyväksyttiin toimialojen valmistelun jälkeen kaupunginhallituksessa 1.3.2010.

Toisena tavoitteena oli innovatiivinen ja yhtenäinen organisaatiokulttuuri käynnistämällä tätä edistävä hanke. Hanke käynnistettiin 29.10.2009.

Kolmantena tavoitteena oli henkilöstöressurssien tehokas käyttö luomalla ura- ja tehtäväkiertojärjestelmä henkilöstömäärän kehittymisellä mitattuna. Vapaaehtoinen urapalvelu käynnistyi huhtikuussa 2009.

Kannustavien ja kilpailukykyisten palkkausjärjestelmien luominen, jossa tavoitteena oli laatia työn vaativuuden arviointi ja palkkojen harmonisointisuunnitelma. Työn vaativuuden arviointi tehtiin syksyllä 2009. Palkkojen harmonisointisuunnitelma on valmistelussa.

Tavoitteena oli myös muutosvaiheen johtamisen tukeminen järjestämällä esimiehille muutosvalmennusta. Osallistumisprosentilla mitattuna ensimmäiseen koulutuspäivään osallistui 70 %, toiseen 60 % ja Coaching -koulutukseen 50 % esimiehistä. Muutosvalmennuksen jatko käynnistettiin.

Henkilöstön terveyden ja työhyvinvoinnin edistämisessä oli tavoitteena, että tätä tukeva hanke käynnistetään vuoden 2009 aikana. Toteutumana osallistuttiin v. 2011 kestävään Haku-kehittämishankkeeseen, jossa etsitään henkilöstön arvoa kuvaavia tunnuslukuja. Myös henkilöstön kuntoutuspalvelut oli syksyllä 2009 kilpailutettu. Työterveyshuollon suunnitelma valmistui ja yhteistointiasopimus Kymijoen työterveyden kanssa hyväksyttiin 16.11.2009.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstön määrän ja rakenteen kehityksen ohjaamisessa tarpeellisen henkilöstösuunnitelman laatiminen oli käynnissä tarkastuslautakunnan pyytäessä henkilöstöhallinnolta selvitystä henkilöstörakenteesta, eläköityvien määrästä ja henkilöstötarpeista tulevaisuudessa. Lautakunta sai alustavan selvityksen 9.6.2009 ja henkilöstösuunnitelma käsiteltiin tarkastuslautakunnassa 17.3.2010, kun kaupunginhallitus oli sen hyväksynyt.

Viiden vuoden aikana kaupungin henkilöstön tulisi vähentyä noin 350–400 työntekijällä. On arvioitu, että seuraavan viiden vuoden aikana noin 800 viranhaltijaa/työntekijää jää eläkkeelle.

Eläköityvien henkilöiden vakanssien täytöstä on laadittu seuraavat tavoitteet:

Toimiala	Arvio tulevista vanhuuseläkkeistä	Vapautuvista vakansseista jätetään täyttämättä	
		lkm	%
Konsernihallinto	30	23	77
Elinkeinoitoimi	12	7	58
Sivistys	290	130	45
Perusturva	251	30	12
Tekninen	206	105	51
Kouvolan Vesi	12	5	42
Yhteensä	801	300	37

Toimialoittainen henkilöstösuunnitelma vuosille 2010 – 2013

Toimiala	Vakinaiset 31.12.2009	Vakinaiset 1.1.2013	Muutos
Konsernihallinto	103,0	93,0	- 10,0
Konsernihallinto/talouspalvelukeskus	65,0	69,5 ^{*)}	+4,5
Elinkeinotoimi	72,0	182,0 ^{*)}	+110,0
Sivistys	1 849,0	1 774,0	- 75,0
Perusturva	1 642,5	1 847,5 ^{*)}	+205,0
Tekninen ja ympäristötoimi	94,0	88,0	- 6,0
Pohjois-Kymen Tieto	34,0	34,0	0
Tilaliikelaitos	20,0	19,0	- 1,0
Teknisen tuotannon liikelaitos	779,0	697,0	- 82,0
Kouvolan Vesi	62,0	62,0	0
Yhteensä	4 720,5	4 866,0	145,5

^{*)} Mikäli toiminnalliset muutokset huomioidaan, on talouspalvelukeskuksen lisäys 2.5, elinkeino-
toimen vähennys 10 ja perusturvan lisäys 221.

Tarkastuslautakunta toteaa, että henkilöstön määrällisen kehityksen saaminen tavoitteiden mukaisiin puitteisiin, edellyttää paitsi rakenteellisten uudistusten toteuttamista, tuottavuuden parantamista myös eläköitymisen mahdollistamien uudelleenjärjestelyjen laajaa käyttöä. Kuntajakolain 13 §:n mukaan taloudellisia ja tuotannollisia perusteita koskeva viiden vuoden irtisanomissuoja, eli vuoden 2013 loppuun asti, on vakinaisilla viranhaltijoilla ja niillä työntekijöillä, joilla on toistaiseksi voimassa oleva työsopimus, joten tämä keino ei ole käytettävissä.

Henkilöstökertomus

Henkilöstöhallinnon laatima henkilöstökertomus sisältää seuraavat luvut:

1. Henkilöstön määrä ja rakenne
2. Työaika ja työpanos
3. Osaaminen ja sen kehittäminen
4. Terveystieteellinen hyvinvointia ja sen kehittäminen
5. Innovatiivisuus, yhteistoiminta ja verkostoituminen sekä
6. Palkkaus ja henkilöstökustannukset

Henkilöstön määrä ja rakenne

Henkilöstön määrä näkyy alla olevassa taulukossa

Toimiala	Vakinaiset	Määräaikaiset	Työllistetyt	Oppisop.	Yhteensä
Konsernihallinto (ti)	115	7	1		123
Elinkeinotoimi	73	39			112
Sivistys (ti)	17				17
Perusturva (ti)	7	5			12
Tekninen ja ympäristötoimiala (ti)	94	7			101
Konsernihallinto (tu)	118	14	3		135
Sivistys (tu)	1 825	540	69	9	2 443
Perusturva (tu)	1599	577	46	8	2 230
Tekninen ja ympäristötoimiala (tu)	797	107	27	1	932
Kouvolan Vesi	62	6			68
Yhteensä	4 707	1 302	146	18	6 173

Vakinaisen henkilöstön määrä on kasvanut vuoden 2009 aikana, koska määräaikaisia vakansseja on vakinaistettu, jos työvoimatarve on todettu pysyväksi. Henkilöstön keski-ikä on 45,8 vuotta. Koko henkilöstöstä on naisia 82,5 %.

Vuonna 2009 siirtyi eläkkeelle 128 työntekijää. Näistä vakansseista jätettiin täyttämättä 36 kpl. Seuraavan kymmenen vuoden aikana eläköityy arvion mukaan noin 2 200 työntekijää. Suurimmat ammatti-ryhmät lukumääräisesti ovat perus- ja lähihoitajat, siistijät sekä lastenhoitajat ja päiväkotiapulaiset.

Työaika ja työpanos

Erilaisia perhevapaita käytettiin noin 60 000 kalenteripäivää, vuorotteluvapaita noin 14 400 kalenteripäivää, kannustevapaita (palkattomat virka-/työvapaat) noin 1 800 kalenteripäivää ja opintovapaita noin 7 800 kalenteripäivää.

Osaaminen ja sen kehittäminen

Esimiesten muutosvalmennus oli painopisteenä. Tulokset on käsitelty tavoitteiden toteutumistarkastelun yhteydessä. Henkilöstöyksikkö järjesti 60 koulutustilaisuutta, joihin osallistui noin 1 900 henkilöä.

Terveydellinen toimintakyky ja työhyvinvointi

Sairauspoissaolot vuonna 2009 olivat 16,3 kalenteripäivää/henkilö. Tämä keskiarvo kuvaa vain osittain tilannetta, sillä on tärkeää esittää tiedot myös siitä, kuinka suurta osaa henkilöstöstä sairauslomat koskevat, mikä on sairauslomien pituus ja jakautuma sekä on analysoitava mahdollisia työolosuhteita tai työn rasittavuudesta johtuvaa poikkeuksellisen suurta sairastavuutta.

Työtapaturmia oli kaikkiaan 3 478 kalenteripäivää koskien 176 henkilöä. Tapaturma-alttein ala on maatalouslomitus.

Kuntoutukseen osallistui 142 henkilöä, kuntoutuspäiviä kertyi 1 680.

Työhyvinvoinnissa järjestettiin monipuolista toimintaa laaditun suunnitelman mukaan.

Työterveyshuolto ostettiin vuoden 2009 aikana Kymijoen työterveydeltä ja A-Medi Oy:ltä. Vuoden aikana toiminta organisoitiin uudelleen niin, että palvelut ostetaan Kymijoen työterveyshuollolta ja oma henkilöstö siirtyy Kotkan kaupungin palvelukseen. Työterveydenhuollon bruttokustannukset olivat noin 1,6 M€.

Uuden kaupungin työsuojelutoiminta organisoitiin. Muodostettiin verkosto työsuojeluvaltuutetuista ja työsuojeluasiamiehistä ja henkilöstö osallistui moniin koulutustilaisuuksiin.

Palkkaus ja henkilöstökustannukset

Tavoitteiden toteutumisen yhteydessä käsiteltiin työn vaativuuden arviointiprosessia ja palkkojen harmonisointia, joka perustuu yhdistymissopimukseen. Tehtävä on ollut mittava ja sen toteuttaminen jatkuu tulevina vuosina. Henkilöstökustannuksista tehdystä yhteenvedosta voidaan todeta, että kaupungin henkilöstökustannukset olivat vuonna 2009 240,4 M€. Sivistystoimen osuus oli 94,8 M€ (39,4 %), perusturvan 80,5 M€ (33,5 %) sekä teknisen ja ympäristötoimialan 32,5 M€ (13,5 %).

Tarkastuslautakunta toteaa, että henkilöstökertomus tarjoaa perustiedot tärkeimmistä henkilöstöä koskevista asioista, ja on hyvä pohja kertomuksen jatkokehittämiselle. Jatkossa kertomusta on hyvä täydentää analyttisemmalla aineistolla hankittavien tutkimus- ja kyselytietojen pohjalta. Toimialat tarvitsevat esim. työilmapiiri- ja työtyytyväisyystietoja johtamisen tarpeita varten. Palkkojen harmonisointisuunnitelman toteuttamisen merkitys henkilöstön tasa-arvoisen kohtelun kannalta on suuri, joten ohjelmaa on johdonmukaisesti jatkettava.

Talous

Konsernihallinnon tilaajan talous toteutui tuloissa 102,8 %:sti, menoissa 97,9 %:sti ja toimintakatteessa 95 %:sti. Palvelualueiden talous pysyi joko talousarvion rajoissa tai merkittäviä ylityksiä ei syntynyt.

Konsernihallinto (tuotanto)

Talousohjelmakeskus

Talousohjelmakeskuksen toiminnan käynnistymisvaiheeseen liittyivät monien uusien tietojärjestelmien käyttöönotto. Tietojärjestelmät toimivat epätydyttävästi, mistä aiheutui työruuhkaa erityisesti osto- ja myyntilaskutuksessa. Työruuhkasta päästiin eroon vasta tarkasteluvuoden jälkipuoliskolla. Kirjausten jälkeensä jääneisyys aiheutti suuria ongelmia talousraportoinnille. Talouden toteutumisen seuranta saatiin ajan tasalle loppuvuodesta. Palkkahallintoon jouduttiin lisäämään merkittävästi resursseja aiheutuneen manuaalisen työn vuoksi, ja uusien sähköisten järjestelmien käyttöönoton vuoksi.

Talousohjelmakeskuksen talous (toimintakate) toteutui 75 %:sti eli menoennemmyys alittui 135 000 eurolla.

Pohjois-Kymen Tieto

Toimintavuodelle asetetut tavoitteet

1. Uuden Kouvolan työasema-, oheislaite- ja käyttäjäprosessien kehittäminen ja vakiointi. Raportointi kertoo, että tavoite saavutettiin työasema- ja oheislaitevakioinnin osalta. Käyttäjäprosessien kehittämistä jatketaan vuonna 2010. Uusien ohjelmistojen käyttöönotto tapahtui aikataulujen mukaisesti. Tavoite saavutettiin.
2. Vanhojen tietojärjestelmien käytön lopettaminen mahdollisimman kattavasti. 15 vanhaa tietojärjestelmää poistettiin. Toimialat halusivat kuitenkin ylläpitää vanhoja järjestelmiä tietojen katselua varten, joten osa järjestelmistä jäi käyttöön ja niiden käyttökustannukset poistuvat myöhemmin.
3. Uuden puhetietoliikennejärjestelmän saaminen tehokkaasti käyttöön. Tavoitteeseen päästiin loppuvuodesta 2009.

Pohjois-Kymen Tiedon talous toteutui siten, että tarkistetun talousarvion toimintakatetta, +720 000 euroa ei saavutettu. Toteuma oli 155 000 euroa.

Tilaliikelaitos

Toimintavuoden aikana muodostettiin tilalaitoksesta tilaliikelaitos. Toimintavuoden aikana saatiin kaupungin rakennusomaisuus ja vuokralla olevat tilat yhteiseen rekisteriin. Tarkastuslautakunta sai kaksi selvitystä kiinteistömässasta, sen rakenteesta, vuokrien muodostumisesta ja muista keskeisistä rakennuskantaan kuuluvista asioista.

Tilaliikelaitoksen talous toteutui jokseenkin talousarvion mukaisena. Toimintakatteen tuloenemmyys (22 M€) ei täysin toteutunut (21,8 M€). Toteumaprosentti oli 99,0 %.

6.2 Elinkeinotoimi

Kaupunginhallituksen elinkeinojaosto

Maaseutulautakunta

Elinkeinotoimi

Sitovien vuositavoitteiden toteuma

Tavoitteeksi oli asetettu taloudellisten edellytysten luominen kehitysyhtiön toiminnalle ja elinkeinopolitiikan toteuttamiselle kokoamalla yhteen resurssit. Raportoinnissa on todettu, että tavoite on operationaalisesti lähes toteutettu.

Toisena tavoitteena oli toiminnallisten rakenteiden ja palveluprosessien kehittäminen kohdistamalla hanketoiminta painepisteklustereille, organisoimalla yrityspalvelut toimimaan ja yhteen sovittamalla kaupungin ja kehitysyhtiön strategiat. Toteuttamisesta on päätetty kaupunginvaltuustossa 16.11.2009 ja toimenpiteet on käynnistetty.

Kolmas tavoite liittyi henkilöstöön ja johtamiseen. Tavoitetasona oli alkuvaiheen henkilöstöresurssin kokoaminen ja organisoiminen, johtamista tukevien tiimien ja verkostojen muodostaminen sekä osaamisen ja toimintakulttuurin kehittämistyön käynnistäminen. Organisointi on perustyon osalta valmis ja tilaaja-tuottajamallin jäsentäminen on käynnissä.

Neljäs tavoite liittyi yrityksiin, yhteistyöverkostoihin ja vaikuttavuuteen varmistamalla/käynnistämällä hankkeet painopistealueilla ja muodostamalla yhteistyöverkostot ja ottamalla huomion yrittäjien edustus/näkemykset elinkeinostrategiatyössä. Toteutumasta on raportoitu, että painopistealueiden toimenpideohjelmat on hyväksytty elinkeinostrategian yhteydessä, hanketasoinen valmistelu ja toteuttaminen on käynnissä ja elinkeinopolitiikan vaikuttavuuden arviointi/mittarit ovat valmisteilla.

Tarkastuslautakunta toteaa, että elinkeinopolitiikan toteuttamiselle tarpeelliset organisointitoimenpiteet on toteutettu tai niitä ollaan toimeenpanemassa. Elinkeinopolitiikan tuloksellisuuden arvioimiselle uuden kaupungin ensimmäinen toimintavuosi on aivan liian lyhyt aikaväli, joten tarkastuslautakunta ottaa työohjelmaansa arvion laatimisen 1-2 vuoden kuluttua, kun seurantatietoa sekä omalta alueelta että muilta talousalueilta on kattavammin saatavissa.

Talous

Palvelualueen talous toteutui alle laaditun talousarvion. Toimintakatteen toteutuminen oli 78,5 %. Osin syynä olivat talousarviovaiheen epävarmuustekijät, osin kehittämishankkeiden käynnistyminen viiveellä.

Maaseutulautakunta

Sitovat vuositavoitteet

Maataloustoimessa tavoitteena olivat sukupolvenvaihdokset ja tilakoon kasvattaminen sekä elinvoimaisten maaseutuyritysten luominen.

Maaseutuyksikkö

Tarkastuslautakunta on kuullut toimialan edustajia arviointikokouksessa 27.1.2010 ja hankkinut lisäinformaatiota toimialan tavoitteiden ja talouden toteutumisesta. Maaseutuyksikkö huolehtii maaseutuviranomaisen tehtävistä, edistää maaseudun elinvoimaisuutta ja hoitaa lomituspalvelut.

Tavoitteen toteutumisen tarkastelu on syytä ajoittaa vuotta pidemmälle aikavälille.

Lomituspalvelujen tavoitteet

Lomituspalvelujen tavoitteena oli lomituspalveluyksiköiden integrointi uudeksi Kouvolan lomituspalveluksi siten, että lomittajien määrä vastaa tilaajan tarvetta ja lomitustoiminnan hinta määräytyy Melan maksaman korvauksen mukaiseksi myös hallinnon osalta.

Tavoite on toteutunut ja uusi organisaatio on muodostettu sekä toiminta on aloitettu Elimäen entisen kunnantalon tiloissa. Hallinnon nettomenot ovat 0 euroa vuoden 2010 talousarviossa.

Yksityistieasiat

Valtuuston hyväksymän 825 000 euron määräraha on käytetty yksityistieavustuksiin, käyttö 829 633,48 €. Avustusperusteiden yhtenäistäminen on aloitettu ja sitä jatketaan vuonna 2010.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että yhtenäistäminen viimeistellään.

Haja-asutusalueiden vesihuolto

Valtuuston myöntämän 717 765 euron määrärahasta tarkoitukseen on käytetty 712 061,00 €. Tavoitteeksi asetettu haja-asutusalueiden vesihuoltosuunnitelma on laadittu ja hyväksytty kaupunginhallituksessa 1.6.2009. Toteutusohjelman päivitys siirtyi vuodelle 2010.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä ohjelman toteutumista ja rahoituksen riittävyyden seuranta, koska monet toteutettavana olevat ja toteutukseen tulevat hankkeet ovat niin mittavia, että määritelty vuosittainen 700 000 €:n avustus ei riitä hankkeisiin vuoteen 2014 mennessä. Avustusohjelmaa joudutaan jatkamaan ja huolehtimaan hankkeiden rahoituksesta takauksin.

Talous

Palvelualueen talous toteutui tuloissa 101,3 %:sti, menoissa 92,9 %:sti ja toimintakatteessa 86,9 %:sti.

Maaseudun ja muiden haasteellisten alueiden tuki

Yhdistymissopimukseen perustuen talousarvioon varattiin 250 000 euron määräraha maaseudun ja muiden haasteellisten alueiden elinvoimaisuuden ja asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi. Määräraha on kohdistettu entisten Anjalankosken, Kouvolan ja Kuusankosken alueille. Vuonna 2009 määräraha käytettiin seuraaviin kohteisiin:

Hyväksytty Kouvolan kaupunginhallituksen elinkeinojaostossa 10.2.2010

Maaseudun ja haasteellisten alueiden erityisrahoitus v 2009

Hanke	Kokonaiskustannukset, €	Kuntarahoitus 2009, €	Kuvaus
Ekopark Keltakangas	370 976,00	9 121,15	Kehittää Ekoparkin yritys yhteistyötä ja työpaikkoja.
Älykkäät pakkaukset Inkeroinen	500 000,00	21 987,00	Kehittää uusia liiketoimintamahdollisuuksia korvaamaan perinteisen metsäteollisuuden uhanalaisia työpaikkoja.
SummaRun Inkeroinen	1 150 000,00	18 878,72	Etsiä uutta liiketoimintaa supistuvan metsäteollisuuden tilalle.
Tähtitaajamat Inkeroinen Myllykoski	317 750,00	12 500,00	Kehittää taajamien ympäristöjä ja siellä toimivien yhteistyötä.
ProKymijoki	186 800,00	13 403,77	Kehittää Kymijokea ja sen ympäristöä matkailun ja paikallisen asumisen vetovoimatekijänä.
Voikkaan ratapihan parantaminen		170 000,00	Lisätä Voikkaan tehdasalueen mahdollisuuksia uuden yritystoiminnan sijaintipaikkana.
Yhteensä	2 525 526,00	245 890,64	

Tarkastuslautakunta toteaa, että elinkeinotoimi on laatinut määrärahan käytölle periaatteet (laatinut kaupunginhallituksen elinkeinojaosto 10.2.2010). Lautakunta pitää tärkeänä, että määrärahan kautta voidaan rahoittaa myös varsinaiselle maaseudulle sijoituvia hankkeita.

6.3 Sivistys

Sivistystoimen tilaajajohtajaa on kuultu tarkastuslautakunnan kokouksessa 21.10.2009. Muu informaatio on hankittu tilinpäätösraporttien, haastatteluiden ja muiden raporttien avulla.

Opetus- ja kasvatustalautakunta
Kulttuuri- ja kirjastotalautakunta
Liikunta- ja nuorisotalautakunta

Yhteiset

Sitovat vuositavoitteet

Operatiivisessa johtamisessa ja yhteydenpidossa tavoitteeksi oli asetettu häiriötön toiminta ja kirjattujen yhteistyötapaamisten määrä. Tapaamiset kaikkien yhteistyökumppaneiden kanssa on toteutunut ja sopimukset on laadittu tai päivitetty.

Sopimusohjausjärjestelmää on kehitetty siten, että sopimukset ovat kunnossa ja sopimusohjaus-klinikan ohjeistusta on noudatettu. Opetus- ja kasvatustalautakunta teki kolme palvelusopimusta; **Varhaiskasvatus**, hyväksytty lautakunnassa 16.6.2009 ja sivistyspalvelujen johtokunnassa 9.6.2009, **Perusopetus**, hyväksytty lautakunnassa 16.6.2009 ja sivistyspalvelujen johtokunnassa 9.6.2009, **Toisen asteen koulutus**, hyväksytty lautakunnassa 16.6.2009 ja sivistyspalvelujen johtokunnassa 9.6.2009.

Omistajaohjauksen kehittämisessä on laadittu sopimukset Kouvola Teatteri Oy:n, Kymenlaakson Orkesteri Oy:n ja Pohjois-Kymen Musiikkiopiston kanssa.

Avustusten jakamisen periaatteet on laadittu ja hyväksytty lautakunnassa.

Kouluverkon kehittämisessä johtajasopimuksen mukaiset verkostaselvitykset perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen osalta on laadittu.

Sivistystoimen investointipolitiikan valmistelussa investointiohjelma on laadittu ja käsitelty lautakunnassa.

Ammatillisen aikuiskoulutuksen ja Kouvola seudun ammattiopiston toiminnan järjestäminen yhden ylläpitäjäorganisaation alaisuuteen eteni selvitysvaiheeseen. Asian ratkaiseminen tarvitsee jatkoajan, jonka kuluessa kuullaan rahoittajatahoja.

Kansalaisopiston ja Kymenlaakson opiston yhteistyömuodoista laadittu selvitys johti yhteistyömuotojen linjaukseen.

Tarkastuslautakunta toteaa sivistystoimen toteuttaneen siirtymävaiheen strategian päämääriä organisoimalla toimialalla perustoiminnan katkeamattoman jatkumisen vaatimat toimenpiteet. Lautakunta katsoo, että toimintavuoden aikana on luotu perusta yhdistyneen kunnan sivistystoimen palveluiden järjestämiselle muuttuvassa toimintaympäristössä.

Opetus- ja kasvatustalautakunta

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen toimivuuden ja riittävyyden kartoittamisessa on laadittu palveluverkkoselvitys ja palveluiden nykyinen riittävyys on kartoitettu.

Uusien toimintamuotojen suunnittelussa on tehty lasten kotihoidon tuen lisäselvitys, toteutettu asiakaskysely ja tehty päätös tuen käyttöönotosta.

Oppilashuollollisessa yhteistyössä on jatkettu perusopetuksen kanssa yhtenäisten käytänteiden kehittämistä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että asetetut tavoitteet on ainakin pääosin saavutettu.

Perusopetus

Oppilashuollon moniammatillisen yhteistyön kehittämisessä on oppilashuollon nykytilanne on kartoitettu ja hankkeiden kautta tuettu erityisen tuen strategian jalkautumista.

Erityisen tuen kohdentumisessa ja resursoinnissa on palvelumallit ja palveluiden kohdentuminen kartoitettu.

Palveluverkkoselvitys laadittiin tavoitteena peruskoulun tasapuolinen saavutettavuus. Selvityksen avulla pyrittiin muodostamaan väestöennusteet ja tasapuolinen saavutettavuus huomioiden optimaalinen palveluverkko.

Tarkastuslautakunta toteaa, että tavoitteet on ainakin pääosin saavutettu. Kouluverkon muutosten toteuttamiseen on syytä liittää tutkimuksellisista lähtökohdista tehtyjä selvityksiä, joilla varmistetaan koulupalvelujen tasapuolinen saavutettavuus.

Päivälukiot

Tavoitteeksi asetettiin aloituspaikkojen säilyttäminen nykytasolla. Opiskelijamäärä tilastopäivänä 20.9.2009 oli 1 462. Yhteishaussa lukioon haki 43 %, kun vuonna 2008 hakijoita oli 43 %, joten tavoite ei täysin toteutunut.

Toinen tavoite oli, että ylioppilastutkintojen tulokset ovat valtakunnallisen keskiarvon yläpuolella. Tavoite toteutui, uuden Kouvolan lukioden neljän pakollisen aineen pistemääräkeskiarvo oli 18,49, kun valtakunnallinen mediaani oli 17,32.

Tarkastuslautakunta toteaa, että vaikka tavoite lukion aloituspaikkojen osalta ei täysin toteutunut, kuvastaa muutos ammatillisen koulutuksen suosion kasvua, mikä on elinkeinorakenteen kehittämistavoitteiden kanssa samansuuntaista.

Ammatillinen koulutus

Tavoitteeksi asetettiin aloituspaikkojen säilyttäminen nykytasolla. Opiskelijamäärä tilastopäivänä 20.9.2009 oli 2 457, koko vuoden painotettu keskiarvo oli 2 392. Yhteishaussa ammatillisen koulutuksen % - osuus kasvoi neljä prosenttiyksikköä, 53 %:sta 57 %:in.

Ammattiopinnot keskeyttäneiden määrälliseksi tavoitteeksi asetettiin enintään 8 % opiskelijamäärästä. Tavoite ei täysin toteutunut.

Tarkastuslautakunta toteaa yhtäpitävästi lukiokoulutuksessa olevan arvion kanssa, että kehitystä on pidettävä elinkeinorakenteen kehittämistavoitteiden mukaisena.

Oppisopimuskoulutus

Tavoitteeksi oli asetettu, että tutkintoon johtavassa ammatillisessa peruskoulutuksessa on yli 220 aikuista ja yli 50 alle 25-vuotiasta. Toteutuma oli 207 aikuista ja 63 alle 25-vuotiasta.

Ammattitutkintoon valmistavassa ammatillisessa lisäkoulutuksessa tavoitteena oli 220 opiskelijaa. Toteutuma oli 203.

Erikoisammattitutkintoon valmistavassa ammatillisessa lisäkoulutuksessa tavoite oli 110 opiskelijaa. Toteutuma oli 122.

Muussa ammatillisessa lisäkoulutuksessa tavoite oli 60 opiskelijaa. Toteutuma oli 74 opiskelijaa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että asetetut tavoitteet ovat pääosin toteutuneet.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta

Sitovat vuositavoitteet

Palvelusopimukset on hyväksytty **kansalaisopistopalveluissa**, lautakunnassa 4.6.2009 ja sivistyspalveluiden johtokunnassa 9.6.2009, **kirjastopalveluissa**, lautakunnassa 4.6.2009 ja sivistyspalveluiden johtokunnassa 9.6.2009 ja **kulttuuripalveluissa**, lautakunnassa 4.6.2009 ja sivistyspalveluiden johtokunnassa 9.6.2009.

Kansalaisopisto

Tavoitteeksi oli asetettu, että vähintään nykytasoinen aine- ja aluekohtainen opetustarjonta turvataan eri väestöryhmille heidän tarpeensa huomioiden. Toteutuneiden kurssien määrä oli 1 297.

Toisena tavoitteena oli mahdollisimman laajan opetuksen järjestäminen tarjoamalla mahdollisuus opiskella eri ajankohtiin sijoittuvina opiskelijoiden vapaa-aikoina. Tavoitteet oli määritelty opiskelutunteina ja säännöllisten opiskelijoiden määrinä. Tavoitteeksi asetetuista opiskelutunneista toteutui 30 888 eli 97,2 % suunnitellusta 31 760. Opiskelijoiden määrä vastasi tavoitetta 18 415 (18 422).

Kolmantena tavoitteena oli, että opetusjärjestelyissä pyritään huomioimaan kulkuyhteydet ja kunnan asukkaiden liikkumismahdollisuudet. Vuoden aikana toteutettiin Opistoparlamentti-illat vanhoissa kuntakeskuksissa ja tehtiin asiakaskysely. Tulosten mukaan noin neljännes vastaajista koki liikkumis-mahdollisuuksien vaikuttavan opetukseen osallistumiseen. Vastaajista noin puolet koki, että kuntaliitos ei tuonut muutosta palveluihin, vajaa neljäsosa koki palvelujen heikentyneen ja n. 10 % palvelujen parantuneen. Vastauksissa heijastuu palvelumaksujen harmonisoinnin vaikutus, joka nosti entisen Kuusankosken ja Jaalan alueiden kurssimaksuja.

Tarkastuslautakunta toteaa, että tavoitteista on määrällisesti hieman jääty jälkeen, mutta toiminta on toteutunut tasoltaan jokseenkin suunniteltuna.

Kirjasto

Tavoitteena oli kirjastojen yhdistäminen mahdollisimman hyvin eri asiakasryhmien palvelutarpeet toteuttaen. Asiakaskyselyn tulosten mukaan vastaajat kokivat yhdistämisen tapahtuneen hyvin ja pienin muutoksin. Vastaajista 72 % koki yhdistämisen vaikutuksen neutraalina, 21 % positiivisena ja 7 % negatiivisena.

Toisena tavoitteena oli uuden organisaatorakenteen sisäänajo, jolla pyrittiin tehostamaan työprosesseja. Asiaa selvitettiin kirjastossa tehdyllä henkilöstökyselyllä, joka kohdistettiin hankinta-prosessiin ja hallinnon sujuvuuteen. Hankintaosasto on onnistunut suhteellisen hyvin ja organisaatiouudistus välttävästi. Lisäksi tehtiin työtyytyväisyyskysely, jonka mukaan lähes 60 % on työhönsä tyytyväisiä.

Kolmantena tavoitteena oli monipuolinen kirjastotilojen käyttö kuntalaisten kulttuurisena kohtauspaikkana. Asiaa mitattiin tapahtumien lukumäärällä ja Mediamaja-hankkeen etenemisellä. Tapahtumia on toteutunut 438 kpl ja osallistujia on ollut 14 495. Mediamaja-hanke on saanut ESR-rahoituksen vuoden 2011 loppuun.

Tarkastuslautakunta toteaa asiakasnäkökulmasta tarkasteltuna muutoksen toteutuneen hyvin ja henkilöstönäkökulmasta tyydyttävästi. Tavoitteena olleen kirjastotilojen monipuolisen käytön toteutumista on hyvä arvioida hieman pidemmällä aikavälillä.

Kulttuuri

Tavoitteena oli lasten ja nuorten tukeminen laadukkaan taidekasvatuksen avulla. Tavoitteen toteutumisen mittaaminen asiakaspalautteen avulla ei vielä v. 2009 toteutunut.

Toisena tavoitteena oli yleisen kulttuuri- ja kotiseututyön edistäminen osallistumismahdollisuuksia tarjoamalla ja eri alueille suunnatulla palvelutarjonnalla varmistaa kulttuuripalvelujen saatavuus. Asiaa on tarkoitus mitata asiakaspalautteella ja tapahtumien sijoittumisella. Asiakaspalauteprosessin kehittämisen keskeneräisyys esti systemaattisen seurannan. Tapahtumat toteutuivat arvion mukaan epätasaisesti.

Kolmantena tavoitteena oli museotoiminnan kehittäminen tallentaen ja vaalien aktiivisesti paikallista kulttuuriperinnettä. Tavoitetta on mitattu kävijämäärillä ja julkaisujen määrällä. Taidemuseoiden kävijämäärä oli 6 948 ja kaupunginmuseoiden 7 834. Julkaisuja ei tuotettu.

Tarkastuslautakunta toteaa, että asiakaspalautteen kokoamisen siirtyminen tuleville vuosille merkitsee arvioinnin siirtämistä ajankohtaan, jolloin asiakaspalautetta on käytettävissä.

Liikunta- ja nuorisolautakunta

Sitovat vuositavoitteet

Palvelusopimukset on hyväksytty **liikuntapalveluissa**, lautakunnassa 27.5.2009 ja sivistyspalvelujen johtokunnassa 9.6.2009 ja **nuorisopalveluissa**, lautakunnassa 27.5.2009 ja sivistyspalvelujen johtokunnassa 9.6.2009. Lisäksi liikuntapalvelujen ja tilapalvelujen välillä hyväksyttiin sopimus liikuntapaikkojen hoidosta.

Liikuntapalvelut

Tavoitteeksi oli asetettu mahdollisimman monipuolisten liikuntapalveluiden saatavuuden turvaaminen eri väestöryhmien ja alueiden tarpeet huomioiden. Tavoitteen toteutumista oli tarkoitus mitata kuntalaiskyselyillä ja kuntalaistilaisuuksissa. Nämä on päätetty toteuttaa myöhemmin palveluverkkoselvityksen yhteydessä, joten toteutumatieta ei ole käytettävissä. Palvelutarvetta on kartoitettu kaupunginosakerroksilla.

Toisena tavoitteena oli yhteistyön edistäminen liikuntajärjestöjen kanssa. Yhteistyön onnistumista ja tyytyväisyyttä yhteistyöhön oli tarkoitus mitata järjestökyselyllä. Järjestökyselyn valmistelu on aloitettu, joten toteutumatieta ei ole käytettävissä. Yhteistyötä on edistetty järjestämällä kaksi infotilaisuutta ja uudistamalla avustusjärjestelmä.

Kolmantena tavoitteena oli terveyttä edistävän liikunnan tukeminen yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Liikuntaharrastuskyselyn valmistelu on aloitettu ja kartoitettu terveyttä edistävän liikunnan uusia yhteistyökumppaneita.

Tarkastuslautakunta toteaa, että koska asiakaspalautteen kokoaminen ei toteutunut suunnitellussa aikataulussa, merkitsee se arvioinnin siirtämistä ajankohtaan, jolloin asiakaspalautte on käytettävissä.

Nuorisopalvelut

Tavoitteena oli nuorten osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Tavoitetta toteutetaan lapsi- ja nuorisopoliittisen ohjelman kautta. Suunnitelma on valmistussa, joten toteutumatieta vuodelta 2009 ei ole käytettävissä.

Toisena tavoitteena oli ennaltaehkäisevän päihdetyön vahvistaminen. Tavoitetta edistetään päihdestrategian kautta. Päihdestrategia on valmistunut ja hyväksytty kaupunginvaltuustossa 29.3.2010.

Kolmantena tavoitteena oli nuorten työpajatoiminnan kehittäminen vaikuttavuuden seurannan kautta. Toteutumatieta on Parik-säätiössä toteutunut 5 062 tukipäivää ja OTE Nuorten työpajoissa

5 482 harjoittelu- ja tukipäivää. Laatukäsikirjan EFQM -järjestelmän mukainen seuranta toteutetaan myöhemmin.

Tarkastuslautakunta toteaa, että koska seuranta ei toteutunut suunnitellussa aikataulussa, siirtyy arviointi myöhempään ajankohtaan.

Talous

Tilaaajan talousarvio toteutui tarkistettuun talousarvioon verrattuna: tulot 99,2 %, menot 99,7 %, toimintakate 99,8 %. Palvelualueista liikunta- ja nuorisopalveluiden ja lievästi lasten ja nuorten palveluiden talousarvio ylittyi.

Sivistyspalvelujen johtokunta

Yhteiset

Sitovat vuositavoitteet

Tavoitteeksi oli asetettu talouden toteutuminen talousarvion mukaisena. Toteutumatieta on raportoitu +1,5 M€. Tarkistettu toteutumatieta on +1,1 M€.

Toiseksi tavoitteeksi oli asetettu sivistyspalveluiden järjestäminen niin, että palvelut toimivat joustavasti. Asiakaspalautteen avulla saatujen toteutumatietojen mukaan palaute on positiivinen.

Kolmas tavoite oli palveluiden turvaaminen säilyttämällä aiempi taso. Tavoitteen toteutumista mitattiin palvelusopimuksilla ja taso kyettiin säilyttämään.

Tarkastuslautakunta toteaa tavoitteiden toteutuneen kohtuullisen hyvin, vaikkakin muutosprosessi on ollut laaja ja monimutkainen.

Lasten ja nuorten palvelut

Tavoitteeksi oli asetettu toimivat, turvalliset ja laadukkaat palvelut tavoitetasona palvelujen toteuttaminen yhtenäisesti koko kaupungin alueella. Palvelujen yhtenäistämisen tason toteutuma on todettu toiminnan painopisteenä olleen yhteisten käytänteiden luominen ja aluekohtaisten erojen vähentäminen.

Toisena tavoitteena oli, että resurssit kohdennetaan lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen talousarvion puitteissa. Talousarvion toteutuminen näyttää, että toiminnan painopisteenä ollut resurssien kohdentaminen on edennyt tavoitteena olleeseen suuntaan.

Kolmas tavoite oli, että henkilöstöllä on mahdollisuus osallistua koulutukseen ja luoda toimiva asiakaspalautejärjestelmä, jonka tavoitetasona on toimiva ja tarpeita vastaava täydennyskoulutusjärjestelmä, mutta asiakaspalautejärjestelmän kehittämistä ei ole aloitettu.

Toteutuma on todettu, että toimintakäytänteitä on luotu, kouluttautumismahdollisuuksia on ollut, mutta asiakaspalautejärjestelmän kehittämistä ei ole vielä käynnistetty.

Tarkastuslautakunta toteaa tavoitteiden toteutumisen arvioinnin vaativan laajempaa arviointiainestoa, mutta saatujen tietojen mukaan toimintaa on suunnattu tavoitteiden mukaisesti.

Toisen asteen koulutuspalvelut

Tavoitteena oli koulutuksen kohdentaminen ja mitoittaminen alueen tarpeisiin ja valmistuneiden jatkokoulutuspaikan saanti ja/tai hyvä työllistyminen. Koulutuspaikka tarjotaan koko perusopetuksen jälkeiselle ikäluokalle. Koska tavoitetasona oli koulutuspaikkojen oikein kohdentuminen, on toteumatietona todettava, että aloituspaikat on täytetty entisten organisaatioiden päätöksillä. Uudet Kouvolan seudun ammattiopiston avaukset eivät olleet vetovoimaisia.

Toisena tavoitteena oli lukion ja ammatillisen koulutuksen yhteistyön kehittäminen, ja että yhtenäisen toimintajärjestelmän ja sen toimintaperiaatteiden kirjaaminen. Tavoitetasona oli lukion ja ammatillisen koulutuksen kaksois- ja kolmoistutkintojen organisointimalli.

Toteumatietoina todetaan, että on valmistunut malli, jolla kaksois- ja kolmoistutkintoihin liittyvä lukio-opetus keskitetään Kouvolan seudun ammattiopiston liiketalouden yksikköön.

Kolmas tavoite oli opetuksen laatujärjestelmän käynnistäminen koko toisella asteella. Toiminta ei käynnistynyt ja valmistelu siirtyy vuoteen 2010.

Tarkastuslautakunta toteaa, että tavoitteet ovat täyttyneet osittain. Ammattiopetuksen uusien linja-avausten osalta on syytä odottaa tuloksia vähän pidemmällä aikavälillä, kun koulutukseen hakeutuvat osaavat paremmin arvioida koulutusammattien tulevaisuuden työllisyysnäkömiä.

Kulttuuri - ja vapaa-aikapalvelut

Tavoitteeksi oli asetettu paikallisen identiteetin vahvistaminen tavoitetasona, että palvelualueella työskennellään yhteisesti identiteetin vahvistamiseksi. Tavoitetta mitataan yhteisten toimintojen suunnitelmalla, jonka suunnittelu on aloitettu.

Toisena tavoitteena oli kuntalaisten hyvinvoinnin lisääminen ja itsensä kehittämiseen rohkaiseminen tavoitetasona palvelujen järjestäminen yhdessä eri toimijoiden kanssa monipuolisin palveluin. Tavoitetta mitattiin palveluiden alueellisella peitolla ja palveluiden saatavuudella. Toteutumisesta on todettu tapahtumia ja muuta toimintaa toteutetun omana työnä ja eri toimijoiden kanssa eri puolilla kaupunkia.

Kolmantena tavoitteena oli sopimusohjausjärjestelmän juurruttaminen sekä työskentely kolmannen sektorin kanssa. Tavoitetasona oli toimintaa ohjaavien palvelusopimusten ja sopimusprosessin luominen mittarina palvelusopimukset. Palvelusopimukset tehtiin ohjeiden mukaisesti, arviointia on kehitettävä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että toimintaa on kehitetty tavoitteiden suuntaisesti. Tavoitteiston toteutumisen systemaattinen arviointi on hyvin vaikeaa, joten tarkastuslautakunta esittää tavoiteasettelun kehittämistä mitattavampaan muotoon.

Talous

Tuotannon talous toteutui kokonaisuudessaan 99,2 % (toimintakate) eli alle tarkistetun talousarvion. Palvelualueista talousarvion ylittivät sivistyspalvelujen johtokunta ja lasten ja nuorten palvelut. Toisen asteen koulutuspalvelut sekä kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut alittivat talousarvion.

6.4 Perusturva

Perusturvan toimialan tilaajan ja tuottajan edustajat ovat olleet arviointikokouksessa 17.3.2010 sekä kotihoito- ja vanhuspalvelujen palvelujohtaja 16.12.2009 pidetyssä kokouksessa.

Perusturvalautakunta

Sitovat vuositavoitteet

1. Asiakastyytyväisyys
2. Palvelujen laatu
3. Kustannusvaikuttavuus
4. Henkilöstön riittävyys ja osaaminen

Asiakastyytyväisyys

Asiakastyytyväisyyttä on selvitetty asiakastyytyväisyyskyselyin, oikaisuvaatimuksia ja muistutuksia sekä muuta palautetta seuraten. Asiakastyytyväisyyskyselyt tuottivat seuraavia tuloksia:

Vastaanottotoiminta

Tehdyn tyytyväisyyskyselyn keskiarvot asteikolla 1-5 vaihtelivat kyselyyn vastanneiden ja palvelua saaneiden välillä 4,38 - 4,66. Tiedot kerättiin lomakkeista, jotka oli jaettu palvelua saaneille asiakkaille.

Suun terveydenhuolto

91 % vastaajista antoi arvosanan 9 tai 10 (asteikko 4-10) ja 99 % päivystyskäynneillä käyneistä koki saaneensa riittävän avun vaivaansa.

Hoivakotihoito

Omaisuskyselyn mukaan kysymyspatterin (16kpl) tyytyväisyyskeskiarvo asteikolla 1-5 vaihteli välillä 2,14 - 3,72.

Sosiaalityö

Bikva- menetelmällä tehdyllä asiakaskyselyllä palvelun taso oli tyydyttävä.

Sosiaalipalveluiden ostopalvelut

Sosiaalipalveluiden ostopalveluiden tuottajista osa (8/13) on tehnyt asiakaspalvelukyselyn. Tulos on keskimäärin hyvä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että palvelutyytyväisyystavoite on toteutunut pääosin asetetun tavoitteen mukaisena, joskin hoivakotihoidon omaistyytyväisyydessä on mataliakin keskiarvoja. Lisäksi palvelutyytyväisyyskyselyissä toteutustapa vaikuttaa huomattavasti tuloksiin, jos tyytyväisyyttä kysytään vain palveluita saaneilta eikä otoksena koko asiakasjoukolta. Toisaalta taas kokonaan palveluja käyttämättömien vastauksissa voi heijastua muut asiat kuin palvelu. Tutkimusten toteutustapaan kannattaa kiinnittää jatkossa huomiota.

Palvelujen laatu

Palvelujen laatua on palvelusopimuksiin kirjatusta eri laatusuosituksista saatujen määritysten pohjalta seurattu hoito- ja palvelutakuun toteutumisena. Toteutumista on seurattu terveysterveyspalveluissa, vanhuspalveluissa, vammaispalveluissa, aikuissosiaalityössä ja perhepalveluissa. Henkilöstömitoituksia on seurattu paitsi omissa yksiköissä myös ostopalveluyksiköissä.

Hoito- ja palvelutakuun toteutuminen

Terveyspalvelut/Avoterveydenhuolto

Yhteydensaanti on alkuvaikeuksien jälkeen toteutunut melko hyvin. Puhelumäärä oli ylittänyt aika ajoin puhelinkeskuksen välityskyvyn ja arkiamuina oli ruuhkaa klo 8.00 - 10.00 välisenä aikana. Nykyinen puheluihin vastaava henkilöstö ei riitä kattavaan palvelutasoon. Puheluista luopuneiden osuus oli 22 % syyskuussa 2009.

Hoidon tarpeen arviointi on pystytty pääsääntöisesti tekemään hoitotakuun edellyttämässä rajoissa. Hoidon tarpeen arviointi on toteutunut kolmen arkipäivän kuluessa.

Lääkärin ajanvarausvastaanotolle on yleensä päässyt 2 - 3 viikon kuluessa, kesä-heinäkuussa alle viikossa. Kiireettömän lääkäriajan saanti toteutui syyskuussa terveysasemittain seuraavasti: Kouvola 7,5 pv, Kuusankoski 19,75 pv, Keltakangas 2,5 pv, Valkeala 4 pv, Elimäki ja Korja 5 pv sekä Jaala 3 pv. Ongelmia on ollut erityisesti Kuusankosken terveysasemalla.

Päivystyksen odotusaikaa seurattiin päivittäin klo 9.00, 13.00 ja klo 18.00 välisenä aikana Kouvolan pääterveysaseman päiväpäivystyksessä ja keskitetyssä terveyskeskuspäivystyksessä Kuusankoskella. Keskimääräinen odotusaika oli 34 minuuttia ajalla 1.5. - 31.10.2009.

Terveyspalvelut/Suun terveydenhuolto

Välitön yhteydensaanti on toteutunut hyvin yhden palvelunumeron ja keskitetyn ajanvarauksen seurauksena. Arkipäivystys on järjestetty omana toimintana, viikonloppupäivystys Kymenlaakson alueen yhteistyönä. Keskussairaalan hammas- ja suusairauksien poliklinikka hoitaa päivystyksen ajalla

1.7.2009 - 30.6.2010. Kiireetön hoitoon pääsy on toteutunut 6 kuukauden kuluessa (perusturva- palvelujen johtokunta 26.11.2009 ja perusturvalautakunta 16.12.2009).

Kotihoito- ja vanhuspalvelut

Palvelutakuu on määritelty sosiaalihuoltolain 40 a §:ssä. Takuu koskee 75 vuotta täyttäneitä, joilla on oikeus päästä sosiaalipalvelujen tarpeen arviointiin 7 päivässä. Vastaava takuu on vammaisuuksista annetun lain 9 §:n 3 mom. 3-kohdan mukaista hoitotukea saavalle henkilölle. Palvelutakuu on toteutunut 100 % (perusturvapalvelujen johtokunta 26.11.2009 ja perusturvalautakunta 16.12.2009).

Vammaispalvelut

Vammaispalveluissa on määritelty palvelutakuuseen kuuluvat palvelut ja määräajat ja niiden toteutuminen.

Palvelutakuu	Määräaika	Toteutuminen	Käsittelyaika
Vammaispalvelutarpeen selvittämisen aloittaminen	7 pv	73,2 %	ka. 2,76 pv
Myöhässä		26,8 %	
Vaikeavammaisten kuljetustarpeen selvittämisen aloittaminen	7 pv	94,3 %	ka. 1,64 pv
Myöhässä		5,7 %	
Vammaispalvelupäätös	3 kk	100 %	ka.11,02 pv
Vaikeavammaisten kuljetuspäätös	3 kk	100 %	ka.10,93pv
Palvelusuunnitelmien laatiminen uusille asiakkaille		Viivytyksettä 166 kpl	kaikille

(Perusturvapalvelujen johtokunta 4.2.2010 ja perusturvalautakunta 17.2.2010)

Aikuissosiaalipalvelut

Palvelutakuu on määritelty toimeentulotukilain 14 a §:ssä. Toimeentulotukipäätös on tehtävä kiireellisessä tapauksessa samana tai viimeistään seuraavana arkipäivänä ja muussa kuin kiireellisessä tapauksessa viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä hakemuksen saapumisesta. Toimeentulotuki-asiakkaalla on oikeus saada tapaaminen sosiaalityöntekijän kanssa viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä pyynnöstä.

Palvelutakuu on toteutunut seuraavasti:

Palvelutakuu	Toteutunut	Käsittelyaika
Toimeentulotukipäätös kiireellinen tapaus	100,0 %	
Toimeentulotukipäätös		
- uusi hakemus	83,0 %	3,5 pv
- jatkohakemus	89,5 %	3,1 pv
Tapaaminen sosiaalityöntekijän kanssa	100,0 %	

Lapsiperhepalvelut

Palvelutakuu perustuu lastensuojelulain 26 §:ään ja 27 §:ään. Takuun toteutumista on seurattu aikavälillä 1.1.2009 - 31.10.2009.

Palvelutakuu	Toteutuminen	Käsittelyaika
Kiireellisen lastensuojelutarpeen selvittäminen (7 päivää)	74 %	ka. 5,4 pv
Lastensuojelutarpeen selvityksen tekemisen aloittaminen (3 kk)	64 %	ka. 52,7 pv

Palvelutakuu ei täysin toteutunut. Syynä oli selvitysten suuri määrä ja vaativuus suhteessa henkilöstömäärään.

Palvelujen laadun takaamiseksi on seurattu myös henkilöstömitoituksia. Ostopalveluyksiköissä henkilöstömitoitukset ovat toteutuneet. Omassa toiminnassa mitoitusvajausta on vanhuspalveluissa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että vaikka hoito- ja palvelutakuu on pääosin toteutunut säännösten mukaisena, on niissä palveluissa, joissa puutteita on ollut, analysoitava asiaan vaikuttavat tekijät ja ryhdyttävä toimenpiteisiin, joilla säännösten mukainen palvelujen laatu voidaan taata.

Kustannusvaikuttavuus

Vuoden 2009 tavoitetasoksi asetettiin, että palvelustrategia on laadittu ja kustannuksia ja vaikutuksia arvioidaan. Perusturvan toimiala on päivittänyt ostopalvelusopimukset ja kartoittanut kustannuspaikoittain oman ja ostettavan asiakaspalvelun volyymit kaupungissa keväällä 2010 käynnistävää strategiatyötä varten.

Toimialalla laadittiin vuonna 2009 palvelusopimukset **perusterveydenhuollon**, hyväksytty lautakunnassa 12.5.2009 ja johtokunnassa 29.5.2009, **lapsiperhepalveluiden**, hyväksytty lautakunnassa 15.4.2009 ja johtokunnassa 23.4.2009, **aikuissosiaalipalvelujen**, hyväksytty lautakunnassa 15.4.2009 ja johtokunnassa 23.4.2009 sekä **kotihoidon ja vanhuspalveluiden**, hyväksytty lautakunnassa 15.4.2009, johtokunnassa 23.4.2009, palveluista.

Tarkastuslautakunta toteaa, että tavoite tältä osin on toteutunut.

Henkilöstön riittävyys ja osaaminen

Tavoitteeksi asetettiin, että henkilövakanssit ovat täynnä ja täydennyskoulutus on säädösten mukaista. Henkilöstösuunnitelma 2010 - 2012 on laadittu ja terveystalouden koulutusstrategia on laadittu. Muita koulutussuunnitelmia ei laadittu lakisääteisen täydennyskoulutuksen seurantajärjestelmän epäyhtenäisyyden takia.

Tarkastuslautakunta toteaa, että tavoite on toteutunut osittain.

Talous

Tarkistettuun talousarvioon nähden tilaajan tuotot toteutuivat 103,3 %, kulut 100,3 % ja toimintakate (netto) 99,5 %.

Perusturvapalvelujen johtokunta

Perusturvan tuotannon **sitovat vuositavoitteet** ovat identtiset tilaajan tavoitteiden kanssa:

1. Asiakastyytyväisyys
2. Palvelujen laatu
3. Kustannusvaikuttavuus
4. Henkilöstön riittävyys ja osaaminen

Asiakastyytyväisyys

Asiakastyytyväisyyskyselyjen tuloksia on arvioitu tilaajan kohdalla. Tuottaja on kehittänyt kyselyjen pohjalta seurantamenetelmiä.

Palvelujen laatu

Palvelujen laadun tavoitetasoksi oli asetettu, että palvelujen laatustandardit on määritelty. Toteutuminen on hoidettu valvonnan kautta. Hoito- ja palvelutakuun toteutuminen on käsitelty tilaajaa koskevassa osassa.

Kustannusvaikuttavuus

Palveluohjelma on laadittu ja kustannukset mitoitettu raamin mukaiseksi. Toteutumassa todetaan, että palveluja tuotetaan palvelusopimusten puitteissa.

Tilaaaja-tuottajajärjestelmän käyttöönottamisessa on keskeisistä prosesseista aloitettu PETTU- (Perusterveydenhuollon tuotteistuksen standardointi) ja APR (Perusterveydenhuollon avohoidon potilasryhmitys) -hankkeiden prosessikuvauksiin ja tuotteistamiseen liittyvät toimenpiteet. Prosessikuvauksia on tehty kaikilla tehtäväalueilla ja ne jatkuvat v. 2010.

Henkilöstön riittävyys ja osaaminen

Tavoitteena on saada riittävät resurssit ja kehittää henkilöstön osaamista. Valtakunnallisten suositusten mukaiset mitoitukset ovat perustana. Henkilöstöstrategia on laadittu ja täydennys- ja lisäkoulutuksia on järjestetty. Lääkärivakanssien täyttöaste joulukuussa 2009 oli terveysasemittain: Elimäen terveysasema 5/5, Jaalan terveysasema 1/1, Keltakankaan terveysasema 9/10, Valkealan terveysasema 5/5, Kuusankosken aluesairaalan vakanssit 6/6 vuoden 2009 loppuun asti, sen jälkeen yhden lääkärin vaje. Suun terveydenhuollossa oli loppuvuodesta 2 lääkärin vaje, aikuispsykiatriassa osa täytetty määräaikaisilla ja osa-aikaisilla.

Palvelualueiden tavoitteet

Palvelualueilla ei vuoden 2009 talousarviossa ollut määriteltyjä tavoitteita muutoin kuin tunnuslukuina, joten pääosa jäljempänä selostettavasta informaatiosta on koottu tarkastuslautakunnan arviointikokouksen yhteydessä.

Tieto- ja seurantajärjestelmät

Arviointikokouksessa toimialan edustajat painottivat tieto- ja seurantajärjestelmien puutteellisuutta, mikä vaikeuttaa johtamista. Osa järjestelmistä on koko kaupunkia koskevia perusjärjestelmiä, osa toimialan omia järjestelmiä. Esim. henkilöstöä koskevan yhtenäisen tiedon puute ja asiakastietojärjestelmän riittämättömyys mainittiin palvelualueiden arviointilomakkeissa, jotka tarkastustoimi oli ennakkoon lähettänyt.

Projektit

Toimialalla on meneillään useita laajoja projekteja, joilla pyritään vastaamaan tulevaisuuden palvelukehitykseen. Kouvolan terveystalohanke KoTePa ja vuorovaikutteinen perusturvan sähköinen palvelu- ja ohjauksjärjestelmä VoPa ovat laajimmat kehittämiskohteet.

Talous

Tuottajan palvelualueilla talous on toteutunut seuraavasti:

Palvelualue	Netto	Poikkeama	Toteuma %
Perusturvapalveluiden johtokunta	- 2,9 M€	+0,06M€	97,9
Terveydenhuoltopalvelut	- 46,0 M€	- 1,6 M€	103,6
Kotihoito- ja vanhustalpalvelut	- 69,3M€	- 1,7M€	102,5
Aikuissosiaalipalvelut	- 36,9M€	+0,7M€	98,2
Lapsiperhepalvelut	- 13,7M€	+1,1M€	92,6

Terveydenhuoltopalveluissa sekä kotihoito- ja vanhustalpalveluissa talousarvio on ylittynyt ja aikuissosiaalipalveluissa ja lapsiperhepalveluissa alittunut.

Tarkastuslautakunta toteaa, että toimialalla on meneillään monia kunnianhimoisia palvelurakenteen uudistamiseen ja palvelujen kehittämiseen liittyviä hankkeita ja projekteja, joiden johdosta tehtävien linjausten merkitys on erittäin suuri palvelujen järjestämiselle tulevaisuudessa. Strategioihin pohjautuvan tavoiteasettelun kehittämiseen on koko ajan paneuduttava. Erityisesti vaikuttavuusulottuvuuden tavoitteita ja niiden mittaristoja tulee kehittää.

6.5 Tekninen ja ympäristö

Tarkastuslautakunta on kuullut toimialan edustajia pidetyssä arviointikokouksessa 24.2.2010 ja hankkinut lisäinformaatiota toimialan tavoitteiden ja talouden toteutumisesta.

Tekninen lautakunta Rakennus- ja ympäristölautakunta

Toimialan vuositavoitteiksi on määritelty

1. Asiakaspalvelun ja käytännön toiminnan sujuvuuden varmistaminen
2. Laatujärjestelmän ja prosessien kehittäminen
3. Toimiva sopimusohjausjärjestelmä; tuotteistus, laatu ja hinnoittelu
4. Toimiva johtajuus ja esimiestyö; kehityskeskustelut, esimiesvalmennus
5. Asiakas/kuntalainen; tyytyväisyys ja palautteet
6. Joukkoliikenteen kehittämissuunnitelma



Kuvassa vasemmalta: kehittämisjohtaja, tukipalvelut Antti Laherto, tilaajaohjaaja Pertti Vanhala, maankäyttöjohtaja Seppo Hasu ja yhdyskuntatekniikan johtaja Erkki Becker

Arvio toteutumasta

1. Toimialan oman arvion mukaan palvelutasossa ei ole havaittu kehitystä huonompaan suuntaan. Tarkastuslautakunnan arviointikäynnillä saaman selvityksen mukaan tavoitteen voidaan katsoa toteutuneen tyydyttävästi.
2. Henkilöstö on saanut EFQM -itsearviointikoulutusta ja osassa yksiköistä suoritettu itsearviointi. Prosessikoulutusta on järjestetty ja ydinprosessit on kuvattu IMS -järjestelmän mukaan. Toteutus on edennyt tavoitteen suuntaisesti.
3. Toimialalla on palvelusopimus yhdyskuntatekniikan ja aluepalvelujen välillä. Tuotteistaminen on edennyt pilottien kautta ja tuotenimikkeistö valmistui.
4. Kehityskeskustelut on käyty ja esimiesvalmennusta on annettu.

5. Toimiala on teettänyt palvelutyytyväisyystutkimuksen FCG Finnish Consulting Group Oy:llä ja seuraa systemaattisesti asiakaspalautetta. Sekä tilaajan että tuottajan käytössä ovat mm. kansalaiskioski kaupungin kotisivuilla, tiemestarisähköposti, muu sähköinen palaute sekä tilaajan ja tuottajan väliset palaverit.
6. Joukkoliikenteen kehittämissuunnitelma on valmistunut.

Sitovien vuositavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunta toteaa, koska valtuuston hyväksymässä talousarviossa ei ollut palvelualueiden sitovia tavoitteita, on arviointi tehty vuositavoitteiden toteutumisesta. Tavoitteet ovat toteutuneet suhteellisen hyvin ja toimiala seuraa aktiivisesti asiakaspalautetta.

Palvelutyytyväisyystutkimus

FCG Finnish Consulting Group Oy:n toteuttamasta palvelutyytyväisyystutkimuksesta ”Yhdyskunta-tekniset palvelut Kouvolassa 2009 ” saatiin tietoa palveluiden tilanteesta. Vertailutietoa tutkimus tarjoaa muiden mukana olleiden kuntien keskiarvoon ja aiemmin tutkimuksessa mukana olleiden Anjalankosken, Kouvolan ja Kuusankosken vuoden 2008 tilanteeseen.

Yleishavaintona voidaan todeta, että tulokset ovat edellisvuoden tasolla.

Keskeisimmät havainnot:

- **Keskustan katujen puhtaus ja siisteys** on entisellä tasolla, vanhan Kouvolan vähän alentunut.
- **Keskustan ulkopuolisten katujen puhtaus ja siisteys** on lievästi alentunut, samoin kaikissa entisissä kaupungeissa.
- **Asuinkadun kunto** on entisellä tasolla, se on alentunut entisen Anjalankosken alueella, joka on hieman vertailukuntia alempi.
- **Keskustaan johtavien pääkatujen kunto** on parantunut etenkin entisen Kuusankosken alueella.
- **Jalankulku- ja pyöräteiden kunto** on lievästi parantunut etenkin entisen Anjalankosken ja Kuusankosken alueilla.
- **Lumenaeraus asuntokadulla** on lievästi parantunut etenkin vanhassa Kouvolassa.
- **Lumenaeraus keskustaan johtavilla pääkaduilla** on hieman parantunut etenkin entisen Anjalankosken ja Kouvolan alueilla.
- **Lumenaeraus jalankulku- ja pyöräteillä** on pysynyt ennallaan, taso on hieman alle vertailukuntien.
- **Liukkauden torjunta jalankulku- ja pyöräteillä** on vertailukuntien tasolla, ei muutosta.
- **Liukkauden torjunta katujen ajoradoilla** on ennallaan, merkittävä aleneminen entisen Anjalankosken alueella.
- **Keskustan puistojen hoito** on ennallaan, mutta alle vertailukuntien tason.
- **Asuntoalueiden puistojen hoito** on noussut, mutta taso on vielä alle vertailukuntien, huomattava nousu entisen Anjalankosken ja Kuusankosken alueilla.
- **Asuntoalueiden läheisten metsien hoito** on hieman alentunut etenkin entisellä Anjalankoskella, joka aiemmin oli yli vertailukuntien tason.
- **Leikkipaikkojen siisteys ja varusteiden kunto** on ennallaan, taso on entisessä Kouvolassa hieman alentunut ja entisen Kuusankosken alueella noussut.
- **Järjestetyn jätteenkuljetuksen toimivuus** on erinomainen ja yli vertailukuntien tason.

- **Suurista jätteistä eroon pääsy** on myös hyvällä tasolla ja yli vertailukuntien tason.
- **Paperin keruupisteiden sijainti** on alentunut etenkin entisellä Anjalankoskella. Vertailukuntien tasolla.
- **Lasinkeruupisteiden sijainti** on hieman alentunut etenkin entisen Anjalankosken alueella. Vertailukuntien tasolla.
- **Ongelmajätteiden keruupisteiden sijainti** on selkeästi vertailukuntia parempi.
- **Jätehuollon neuvonnan ja tiedotuksen toimivuus** on yli valtakunnallisen tason, pysynyt ennallaan. Hieman laskua Kuusankosken alueella ja Kouvolan alueella nousua.
- **Juomaveden laatu** on hyvä ja noussut etenkin entisen Kuusankosken alueella.
- **Jätevedenpuhdistamojen toiminta** on vertailukuntien tasolla, entisellä Kuusankoskella on selkeä nousu.
- **Sadevesien viemärointi** on hieman alle vertailukuntien tason kuitenkin noussut.
- **Vesihuollon asiakaspalvelu** hieman alle vertailukuntien tason, mutta nousua kuitenkin etenkin entisessä Kouvolassa.
- **Katuvalaistus keskustan kaduilla** on vertailukuntien tasolla ja noussut etenkin entisen Anjalankosken alueella.
- **Katuvalaistus asutokaduilla** on noussut, mutta vielä alle vertailukuntien.
- **Katuvalaistus jalankulku- ja pyöräteillä** on hieman noussut ja lähes vertailukuntien tasolla.

Vertailukuntina olivat mm. Helsinki, Hämeenlinna, Joensuu, Jyväskylä, Kotka, Kuopio, Lappeenranta, Mikkeli, Oulu, Pori, Rovaniemi, Tampere, Turku, Vaasa ja Vantaa.

Teknisten palvelujen johtokunta

Tuotannon vuositavoitteiksi oli määritelty:

1. Asiakaspalvelun ja käytännön toiminnan sujuvuuden varmistaminen
2. Laatujärjestelmän ja prosessien kehittäminen
3. Toimiva sopimusohjausjärjestelmä
4. Henkilöstö: toimiva johtajuus ja esimiestyö

Arvio toteutumasta

1. Tilaajan kanssa on pidetty raamineuvottelut. Palvelusopimuksia oli 5 kpl. Merkittävänä puutteena nähtiin rakennuspalvelujen ja tilaliikelaitoksen välisen sopimuksen puuttuminen. Tarkastuslautakunta näkee samoin tärkeänä sen, että tuottajan toiminnan sujuvuuden lisäämiseksi, on sopimusten kattavuutta täydennettävä.
2. Pääprosessit (7 kpl) on kuvattu ja itsearviointit on tehty neljässä palveluyksikössä. Teknisessä tuotannossa on edetty tavoitteen suuntaisesti.
3. Mobiilituotannonohjausjärjestelmä on laajennettu kaikille palvelualueille, tietojärjestelmiä on hankittu ja tuotteistamispilotti on toteutunut.

4. Esimieskokoukset ja työpaikkakokoukset on pidetty säännöllisesti.



Kuvassa edessä käyttäjäpalvelujohtaja Päivi Takkinen
Vasemmalta logistiikkapalvelujohtaja Ari Sakki, aluepalvelujohtaja Jari Horppu, rakennuspalvelujohtaja Kyösti Arola ja tuotantojohtaja Heikki Kyyrönen

Sitovien vuositavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunta toteaa, koska valtuuston hyväksymässä talousarviossa ei ole sitovia tavoitteita, on arvio tehty vuositavoitteiden toteutumisesta. Tavoitteiden voidaan katsoa toteutuneen varsin suurelta osalta.

Verkoston laadun ja tuloksellisuuden parantaminen, innovaatiomittaus 2009

Tekninen ja ympäristötoimiala osallistui yhdessä TeliaSoneran ja VVO-yhtymä Oyj:n kanssa hankkeeseen, jossa haluttiin mitata teknisen sektorin hankinta- ja yhteistyötaitoja ja niiden kehittyneisyyttä. Hanke käsittää:

Vaihe 1: Nykytila-analyysin syksyllä 2008

Vaihe 2: Valmennusjakso marraskuu 2008 - lokakuu 2009

Vaihe 3: Valmennusjakso syksy 2009, uusintamittaus

Vaihe 4: Omatoimisesti, loppuarviointi innovaatiomittauksella elo - syyskuussa 2010.

Mukana olevat toimintayksiköt ovat rakentaminen ja hoito, kuntatekniikka, suunnittelu, kaavoitus, konsultointi sekä puhtaus- ja ruokapalvelut.

Mittausten mukaan tärkeimmät muutokset uusintamittauksen ja nykytila-analyysin välillä olivat:

- osaamisindeksi nousi 62 ->65
- vahvuudet lähes entiset
- verkostotaidoissa korkein indeksi, hankinnoissa heikoin
- oma näkemys yliarvioi hankintaosaamista
- toimittajakeskusteluissa selvä nousu

- viestien yhtenäisyydessä myös nousua
- hankintojen sisällön kehittyminen nousussa
- yhteiset tavoitteet ja kannustavuus hieman aleni

Tarkastuslautakunta toteaa, että tavoitteet ovat toteutuneet suhteellisen hyvin.

Verkostojen laadun ja tuloksellisuuden kehittämishankkeen toimenpideohjelma on toimialan oman arvion mukaan toteutunut suhteellisen hyvin:

- strategiatyö on hyvässä mallissa
- hankintaohjeet koko kaupungille on tehty
- sisäiset palvelusopimukset isoista tuoteryhmistä on tehty
- valmentamista ja sitouttamista on tehty aktiivisesti
- käyttäjäpalvelut ovat hoitaneet toimittajainfot, muut yksiköt lähtökuopissa

Toimialan talous

Teknisen ja ympäristötoimialan talous toteutui siten, että tarkistettuun talousarvioon nähden tilaajan tuotot ylittyivät n. 1 M€ (tot. % 115), kulut toteutuivat 99 %:sti ja toimintakate (netto) 93 %:sti. Tuottajan tuotot jäivät n. 1,8 M€ alle talousarvion (tot. % 96), kulut toteutuivat 0,7 M€ yli talousarvion eli 101 %:sti, toimintakate (netto) n. 2,4 M€ yli talousarvion 233 %:sti.

Toimialan toimintakatteen ylitys oli vajaa 1,1 M€, josta lomapalkka- ja säästövapaajaksotusten vaikutus on lähes 0,8 M€. Tekninen lautakunta on 23.3.2010 tehnyt ylityslupaesityksen.

7. YMPÄRISTÖTILINPÄÄTÖS

Kouvolan kaupunki on laatinut kirjanpitolautakunnan yleisohjeen mukaisen ympäristötilinpäätöksen. Ympäristötilinpäätös sisältää seuraavat pääosat, joista olennaisimmat toteutumatiiedot on esitetty jäljempänä.

1. Ympäristötalouden tunnusluvut
2. Ympäristötuotot
3. Ympäristökulut
4. Ympäristöinvestoinnit
5. Ympäristöhankkeet
6. Ympäristövastuut

Ympäristötalouden tunnusluvut

Ympäristötalouden tunnusluvuista ilmenee, että ympäristötuotot olivat vuonna 2009 74,00 €/asukas, ympäristökulut (sis. poistot) 87,00 €/asukas ja ympäristöinvestoinnit 16,00 €/asukas.

Ympäristötuotot

Ympäristötuotot olivat vuonna 2009 6,47 M€, josta 84 % kertyi vesiensuojeluun ja jätevesien käsittelyyn liittyvistä tuloista. Ekomaksut tuottivat vajaat 1 M€.

Ympäristökulut

Ympäristökulut olivat vuonna 2009 6,27 M€, josta 48 % kohdistui vesiensuojeluun ja jätevesien käsittelyyn ja 30 % jätehuoltoon ja roskaantumisen ehkäisyyn. Ilman- ja ilmastonsuojelun osuus oli 13 %.

Ympäristöinvestoinnit

Ympäristöinvestoinnit vuonna 2009 olivat 1,37 M€, joista 85 % kohdistui vesiensuojeluun ja jätevesien käsittelyyn.

Ympäristöhankkeet

Ympäristöhankkeilla on hankittu tietoja ympäristön tilasta ja toteutettu kaupungin ekotehokkuutta parantavia kokeiluhankkeita. Hankkeissa on selvitetty mm. Sani- ja Enäjärven tilaa, Kouvolan ratapihan uhanalaisia hyönteisiä, ilmanlaatutarkkailua, bioenergia-alan koulutusta Kouvolan seudun ammattiopistossa ja käynnistetty KSS Energian ja Kouvolan Veden biokaasu-laitoshanke.

Ympäristövastuut

Mattilan lopetetun kaatopaikan jälkihoito on tehty ja pakollinen varaus on purettu.

Tarkastuslautakunnan arvio

Tarkastuslautakunta toteaa tyytyväisenä, että ympäristötilinpäätös on säännösten mukaan laadittu ja yhtyy kertomuksessa olevaan esitykseen asiantuntijaryhmän perustamisesta kehittämään ympäristötaloustietojen keräysjärjestelmää.

8. KAUPUNGIN OSAKEYHTIÖT JA LIIKELAITOKSET

Kaupungin konsernitilinpäätökseen on yhdistelty vuoden aikana tehtyjen rakennejärjestelyjen pohjalta yksi energiayhtiö, neljä elinkeino- ja kehitysyhtiötä, 26 kiinteistö- ja asuntoyhtiötä, 4 muuta yhtiötä, Jaalan, Elimäen ja Valkealan kehittämissäätiö, 5 kuntayhtymää sekä 6 osakkuusyhteisöä.

Koska vuoden 2009 talousarvioon ei vielä voitu sisällyttää yhtiöitä koskevaa tavoiteasettelua, on arviointi tehty vain Kouvolan Veden osalta.

Vuoden 2010 talousarvioon sisältyvät KSS Energia Oy:n, Kiinteistö Oy Kouvolan Vuokratalojen, Kouvolan Teatteri Oy:n, Kymenlaakson Ammattikorkeakoulu Oy:n, Kymenlaakson Jäte Oy:n, Tykkimäen Vapaa-aikakeskus Oy:n ja Kymenlaakson sairaanhoitopiirin vuositavoitteet.

Kouvolan Vesi Liikelaitos

Kouvolan Veden johtokunta

Kouvolan Veden taloudellinen tulos muodostui suunniteltua huonommaksi. Veden myynti aleni noin 3 %. Talousarvion tuloslaskelmassa oli ylijäämää 375 000 €, kun vuoden tulos muodostui alijäämäiseksi noin 743 000 €. Liikevaihto jäi noin 0,6 M€ suunniteltua alemmaksi ja poistot ylittivät suunnitellun vajaan 0,6 M€:lla. Liikelaitoksen taseessa on tilikauden jälkeen kertynyttä ylijäämää yhteensä noin 4,3 M€.

9. MUUT HAVAINNOT KAUPUNGIN HALLINNOSTA

Sopimusohjausjärjestelmä

Toimintavuoden aikana rakennettiin perustaa sopimusohjausjärjestelmälle. Toteutuksesta on kerrottu toimialojen tavoitteiden arvioinnin yhteydessä. Aitoa tilaaja-tuottajamallia ei vielä ollut käytössä, palvelusopimuksia tosin laadittiin, mutta ei kattavasti. Suurimmat puutteet olivat tukipalveluissa. Resurssit ohjattiin suoraan tuotantoon, jolloin palvelussopimusten ohjausvaikutus ei vielä toteutunut. Kouvolan sopimusohjausmallin rakentaminen kestää vuosia, joten järjestelmän toiminnan arviointia tarkennetaan tulevana vuosina.

Konsernivalvonnan järjestäminen

Toimintakertomuksessa on raportoitu konsernivalvonnan järjestämisestä. Käytännössä konsernivalvontaa toteuttaa kaupunginhallituksen konsernijaosto. Toimintavuosi oli poikkeuksellinen ja tytäryhteisöt jatkoivat aiempina vuosina asetettujen toimintaperiaatteiden mukaisesti. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 15.6.2009 Kouvolan kaupungin konserniohjeet ja johtamistapa Kouvola-konsernissa -nimisen asiakirjan noudatettavaksi konserniin kuuluvissa tytäryhtiöissä ja osakkuusyhteisöissä, joissa kaupunki on osakkaana.

Tarkastuslautakunta toteaa toimintakertomuksessa olevaan raportointiin yhtyen, että tytäryhteisöjen tavoiteasetantaan ja tavoitteiden toteutumisen seurantaan tulee luoda toimivat suunnittelu- ja raportointikäytännöt.

10. YHTEENVETO

Kouvolan tarkastuslautakunnan ensimmäinen arviointikertomus on laadittu toimialojen kuulemis- ja arviointikäyntien, seurantaraporttien, tilinpäätösasiakirjojen ja muiden selvitysten perusteella. Toimintavuosi on ollut hallinnolle ja toimialoille varsin haastava, koska uutta yhtenäisempää toimintakulttuuria on rakennettu oloissa, joissa kuntatalous on ollut ahtaalla taloustaantumana oloissa. Tarkastuslautakunta ymmärtää ne vaikeudet, jotka ovat liittyneet uuden organisaation toiminnan käynnistämiseen, uusiin tietojärjestelmiin, ohjausjärjestelmiin ja johtamiseen. Arviointikertomuksesta voidaan yhteenvetona nostaa esille seuraavat havainnot, joihin uuden kaupungin toimielimien ja johdon toivotaan kiinnittävän jatkossa huomiota.

Hallinnon ja palvelujen järjestämissopimuksen toteutuminen

Hallinnon ja palvelujen järjestämissopimuksen strategisten tavoitteiden toteutumisen arvioinnissa tarkastuslautakunta on todennut, että arviointi tulee ulottaa vähintään valtuustokauden mittaiseksi. Käyttökelpoisen seurantatiedon saaminen viiveellä vaikeuttaa vertailtavuutta, mutta lautakunta aikoo arvioida tavoitteiden toteutumista käyttöön saatavan informaation pohjalta.

Sitovien tavoitteiden toteutuminen

Toiminnallisten tavoitteiden asettelussa oli ymmärrettävästi ongelmia, koska vuoden 2009 talousarvio oli tekninen kokonaisuus. Jatkossa tavoiteasettelun tulee kuitenkin kiinteämmin pohjautua strategioihin, jolloin arviointikin voidaan kohdentaa keskeisiin menestystekijöihin ja niiden kehitystä mittaaviin indikaattoreihin.


Kuntatalouden tila

Tilinpäätös osoittaa, että talous on epätasapainossa, tilikauden tulos oli ilman satunnaiseriä negatiivinen 11,3 M€. Vaikka pahimmat arviot eivät toteutuneetkaan, tilanne on muodostumassa niin vaikeaksi, että talouden sopeutussuunnitelmat ovat välttämättömiä. Taloudessa on saatava aikaan todellisia säästöjä. Entistä tärkeämpää on johtamisen kannalta olennaisen ja ajantasaisen tiedon saanti. Raportointijärjestelmien toimivuuteen tulee panostaa.

11. ALLEKIRJOITUKSET

Kouvolassa 5.5.2010

Tarkastuslautakunta



Jyrki Hyttinen
puheenjohtaja



Ensio Töttö
varapuheenjohtaja



Teija Honni



Päivi Keppo



Reino Konka



Jari Lindström



Antti Mäkelä



Tuula Puolakka



Sirpa Puujalka